

Rozpočty a financování malých obcí

Bc. Veronika Nováková

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Veronika NOVÁKOVÁ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Rozpočty a financování malých obcí**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vysvětlete základní teoretické pojmy v oblasti veřejné správy.
- Popište a vysvětlete základní pojmy z oblasti financování obcí.

II. Praktická část

- Zpracujte socioekonomickou charakteristiku obce Návojná.
- Analyzujte financování malých obcí na příkladu obce Návojná.
- Navrhněte způsob zlepšení financování malých obcí.

Závěr

Rozsah práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] PETEROVÁ, H. Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum. 2. vyd. Praha: Institut pro místní správu, 2008. 97 s. ISBN 978-80-86976-13-6.
[2] PORVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
[3] SCHNEIDEROVÁ, I. Rozpočtová skladba v roce 2009. 1. vyd. Rožďalovice: REVOS-L, 2009. 262 s. ISBN 978-80-903160-8-9.
[4] SVOBODA, I., SCHELLE, K. Základy organizace veřejné správy. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2006. 206 s. ISBN 80-239-8011-4.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jiří Macháček
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 29. března 2010
Termín odevzdání diplomové práce: 3. května 2010

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně ...3.5.2020...

....

1) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně poznatků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být těm nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce požítovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li náhodí za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Udpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vázného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího přejevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává neotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo uží či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přiblížně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolila téma „Rozpočty a financování malých obcí“. Více se zaměřím na obec Návojnou. Návojná je vesnice, ve které jsem se narodila a dosud zde také žiji. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje vymezení základních pojmů týkajících se veřejné správy a financování obcí. V praktické části je zpracována socioekonomická charakteristika obce Návojná, SWOT analýza a zhodnoceno financování malých obcí.

Klíčová slova: rozpočet, obec, financování obce, daně, dotace, majetek obce

ABSTRACT

For my Master thesis, I have chosen the topic “Estimates and financing small villages“. I focus on the village Návojná. Návojná is a village where I was born and I live in. The work is divided into a theoretical part and a practical part. The theoretical part includes definitions of public service and financing villages. In the practical part is processed the socioeconomic analyze, SWOT analyze and estimation financing small villages.

Keywords: estimate, village, financing village, taxes, grant, property of community

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Ing. Jiřímu Macháčkovi za zájem, cenné rady, nápady a za čas, který věnoval mé práci.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Obsah

ÚVOD.....	10
I. TEORETICKÁ ČÁST	13
1 Základní teoretické pojmy v oblasti veřejné správy	14
1.1 Územní uspořádání ČR.....	15
1.2 Obec.....	17
1.3 Orgány obcí.....	18
1.4 Působnost obce.....	19
1.5 Občan obce	20
1.6 Datová schránka orgánu veřejné moci	21
2 Základní pojmy z oblasti financování obcí.....	21
2.1 Projekt.....	21
2.2 Dotace.....	22
2.3 Náklady projektu.....	22
2.4 Operační program.....	22
2.5 Spolufinancování.....	23
2.6 Rozpočet	24
2.7 Rozpočtový proces	26
2.8 Rozpočtová skladba.....	27
2.9 Rozpočtové provizorium	30
2.10 Rozpis rozpočtu.....	31
2.11 Daně	31
2.12 Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí (FIN 2-12M).....	32
2.13 vyhláška 449/2009	33
2.14 Dotace poskytované v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí.....	34
II. PRAKTICKÁ ČÁST	35
3 Socioekonomická charakteristika obce Návojná.....	36

4	Financování malých obcí v okrese Zlín na příkladu obce Návojná	51
4.1	Problémy při sestavování rozpočtu	52
4.2	Označování dotací účelovými znaky a čísla územního celku	54
4.3	Příjmy obcí.....	56
4.3.1	Dotace.....	56
4.3.1.1	Stanovení výše příspěvku na výkon státní správy pro obce (s výjimkou obcí s rozšířenou působností)	58
4.3.1.2	Dotace z rozpočtu Zlínského kraje.....	62
4.3.2	Daňové příjmy	62
4.3.3	Nedaňové příjmy.....	67
4.3.4	Kapitálové příjmy.....	67
4.4	Majetek obcí.....	67
4.5	Monitoring hospodaření obcí – zadluženost obcí	68
4.6	Hospodaření obce Návojná.....	71
4.6.1	Monitoring hospodaření obce Návojná za rok 2009.....	71
4.6.2	Daňové příjmy	74
4.6.3	Nedaňové příjmy.....	76
4.6.4	Dotace.....	78
4.6.4.1	Výpočet příspěvku na výkon státní správy – položka 4112	79
4.6.5	Mandatorní výdaje	81
4.7	Vyrovnanost rozpočtu.	82
4.8	Majetek obce.....	82
4.9	Zhodnocení hospodaření obce Návojná	83
5	Problémy financování malých obcí	85
5.1	Dotazníkové šetření v analýze financování obcí.....	85
5.2	Problematika malých obcí ve Francii.....	88
5.3	Návrh na zlepšení financování malých obcí.....	89
	ZÁVĚR.....	91
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	96
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	98
	SEZNAM OBRÁZKŮ	100

SEZNAM TABULEK.....	101
SEZNAM GRAFŮ.....	102
SEZNAM PŘÍLOH.....	103

ÚVOD

Ve své diplomové práci se zabývám tématem rozpočty a financování malých obcí. Problematika financování malých obcí je často diskutovaným tématem. Ve své práci bych se chtěla podívat hlavně na příjmy těchto malých obcí a na jejich zadluženost. Obce jsou mimo činnosti v rámci samostatné působnosti zodpovědné také za výkon přenesené působnosti. K jejímu financování slouží sdílený daňový výnos, dotace a správní poplatky. Obcím jsou vypláceny dotace převážně účelové - a to jak běžné (na financování provozních potřeb), tak také kapitálové na zajištění určitého standardu poskytovaných veřejných statků. K 1. 1. 2010 byl změněn způsob výpočtu příspěvku na výkon státní správy. Budu zjišťovat jaký vliv to mělo na malé obce. Dále bych chtěla zjistit, jaký vliv na rozpočty malých obcí měla novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celků a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. ledna 2008. Na základě této novely jsou sdílené daně mezi obce rozdělovány podle nových principů. Tyto principy by měly významně posilovat příjmy menších obcí. Byly zavedeny nové kritéria (celková výměra území obce, prostý počet obyvatel obce) a byly odstraněny skokové přechody mezi velikostními kategoriemi obcí. Dále bylo schváleno zvýšení podílu obcí na sdílených daních z 20,59% na 21,04%. Mezi další příjmy obcí patří nedaňové příjmy. Jedná se hlavně o příjmy z vlastní hospodářské činnosti. Tyto příjmy představují významný zdroj do rozpočtu obcí. Příjmy jsou dále tvořeny z pronájmu majetku, úroky z poskytnutých úvěrů a jiné nedaňové příjmy. Obec může mít i příjmy z prodeje majetku obce. Vlastnictví majetku a možnost s ním disponovat je jedním z ekonomických předpokladů existence územních samospráv. Významné dopady do rozpočtů obcí mají velikost majetku, jeho struktura a kvalita. Důležitý je také způsob hospodaření s majetkem.

Na základě usnesení vlády ČR ze dne 12. listopadu 2008 č. 1395, o monitoringu hospodaření obcí a o zrušení usnesení vlády ze dne 14. dubna 2004 č. 346 Ministerstvo financí provádí monitoring hospodaření obcí. Cílem je vést obce k větší obezřetnosti se svěřenými prostředky. V dubnu se vypočítávají a vyhodnocují informativní a monitorující ukazatele. Obce, jejichž ukazatel celkové likvidity bude v intervalu 0-1 a

zároveň podíl jejich zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům bude vyšší než 25% (včetně), ministr financí je osloví dopisem a požádá je o zdůvodnění neuspokojivého stavu a o stanovisko zastupitelstva obce. Poprvé se soustava informativních a monitorujících ukazatelů vypočítávala za rozpočtový rok 2008. Chtěla bych se podívat, jaké byly výsledky tohoto monitoringu za rok 2008.

Více se zaměřím na obec Návojnou, která má něco málo přes 700 obyvatel. Chtěla bych zjistit, jestli takto malá obec je schopna se sama uživit a kolik peněz jí zbývá na rozvoj. Obec realizovala projekt - výstavba 15ti sociálních bytů a 3 kluboven na zámku v Návojně. Budu zjišťovat, jestli se obci tato výstavba vyplatila, jak ji financovali a jestli budou schopni splácet úvěr. Obec Návojnou jsem si vybrala z toho důvodu, jelikož jsem zde vyrostla a doposud zde bydlím. Tato práce je psaná k datu 15. února 2010. Ve své práci využiji následující metody: socioekonomická analýza, SWOT analýza, metodu komparace, rešerše dostupné literatury a metodu rozhovoru.

I. TEORETICKÁ ČÁST

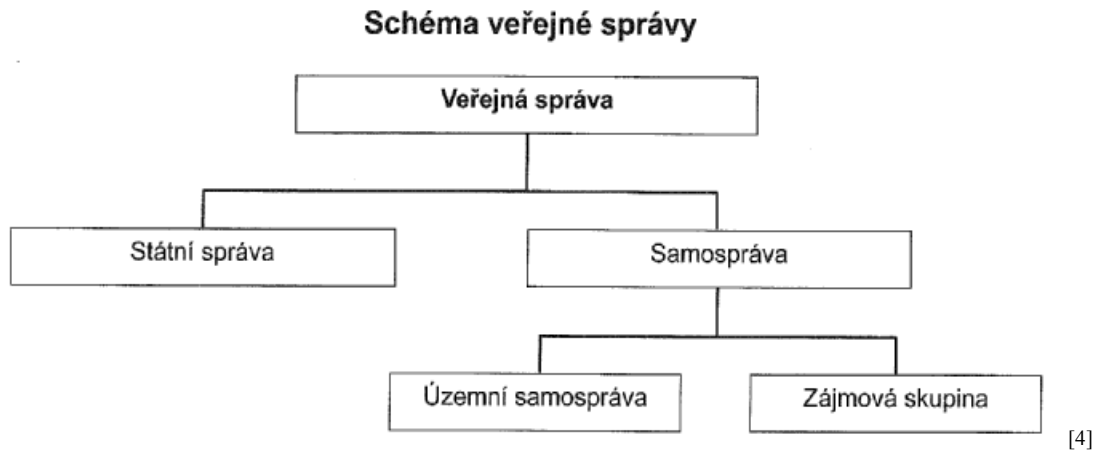
1 Základní teoretické pojmy v oblasti veřejné správy

Správa je vedení záležitostí. Blízkým pojmem je také řízení. Pojmu správa se používá ve vztahu ke specifickým společenským procesům a vztahuje se k vlastnímu rozhodovacímu procesu. Správa je výkonnou částí rozhodovacího procesu. V právu se více používá pojmu správa. Pojem státní správa známe ve vztahu ke státu. Veřejná správa je v nejširším slova smyslu správa věcí veřejných, nebo věcí, které svojí povahou tuto funkci a charakter mají. [7]

Na veřejnou správu a její strukturu lze pohlížet ze dvou hledisek.

1. Z hlediska toho, zda veřejnou správu vykonává stát svými orgány jakožto státní správu, či stát přenechává určitý okruh záležitostí na nestátní veřejnoprávní korporace, aby spravovaly na samosprávném principu. Veřejnou správu můžeme chápat jako systém, který je tvořen dvěma hlavními subsystemy: hlavní subsystem představuje státní správa a druhý subsystem představuje samospráva. Státní správu vykonává stát prostřednictvím institucí a to přímo nebo zprostředkovaně – prostřednictvím územní samosprávy. Samospráva je výrazem decentralizace a demokracie. Samospráva má právo vykonávat svoje záležitosti samostatně, vlastním jménem a prostředky, v rámci zákonem stanovených předpisů. Územní samospráva na základě stanovené působnosti a ekonomických podmínek vykonává veřejnou správu na území menším než je stát (obce, kraje). Může jít o podobu územní nebo zájmovou. U územní samosprávy jde o zastupování zájmů určitého území (osob zde bydlících). U zájmové samosprávy jde zejména o zastupování zájmů osob spojených zejména s určitými společenskými zájmy (např. profesní komory).

2. Z hlediska geografického - to znamená, zda se jedná o ústřední, územní, případně místní správu. Jedná se o tu část veřejné správy, která je vykonávána v rámci příslušných územně administrativních jednotek, na které je stát rozdělen. Tvoří ji ty instituce, které nemají charakter ústředních orgánů. I tady musíme rozlišovat, zda se jedná o územní orgány veřejné správy se všeobecnou působností a specializovanou působností a dále orgány samosprávy a státní správy. [4]

Obr. 1. Schéma veřejné správy

Decentralizace - jedná se o procesní princip, který spočívá v přenášení pravomoci a působnosti, včetně odpovědnosti za jejich výkon z vyšších orgánů na nižší (vertikální decentralizace) např. ze státu na územní samosprávu. V rámci téže úrovně na různé typy orgánů (horizontální decentralizace) z jednoho organizačního systému do jiného. Je odlišná od dekoncentrace. [22]

Dekoncentrace je organizační princip ve veřejné správě, který spočívá v rozdělení pravomoci a působnosti na více organizačních jednotek v rámci téhož strukturně uspořádaného organizačního systému při zachování přísné hierarchie vztahů. [22]

Demokracie – vláda lidu. Jedná se o systém institucí dělby a delegace moci.

1.1 Územní uspořádání ČR

V České republice existuje dvoustupňový systém územní samosprávy. V Ústavě ČR je zakotveno členění České republiky na základní územní samosprávné celky a vyšší územní samosprávné celky. Základní územní samosprávné celky jsou obce a vyšší územní samosprávné celky jsou kraje. U územní samosprávy se nejedná o hierarchickou strukturu (nadřízenost a podřízenost), neboť každý územní samosprávný celek má své samostatné kompetence, do kterých jiný územní samosprávný celek nemůže zasahovat. V ČR byl zvolen spojený model veřejné správy. To znamená, že obce a kraje vykonávají vedle samostatných působností také státní správu v přenesené působnosti. [1]

Základní územní samosprávné celky (obce)

Obecní samospráva byla v České republice obnovena v roce 1990 zákonem o obcích (zákon č. 367/1990 Sb.). Území obce je tvořeno jedním nebo více katastrálním územími a může se dále členit na části. Každá část území České republiky přísluší k některé obci, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak (zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.). K 1. lednu 2003 existovalo na území České republiky 6 244 obcí a pět vojenských újezdů (Boletice, Brdy, Březina, Hradiště, Libavá). Pověřených obecních úřadů bylo 388 a obcí s rozšířenou působností 205, které jsou stanoveny zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem. [1]

Vyšší územní samosprávné celky

Vyšší územní samosprávné celky jsou stanoveny ústavním zákonem č. 347/1997Sb. s účinností od 1. ledna 2000. Na území České republiky bylo vymezeno 14 vyšších územních samosprávných celků. Ústavní zákon vymezuje území jednotlivých krajů územím stávajících okresů a vychází tak ze stavu územního členění státu založeného zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Nově vzniklé kraje se územně liší od krajů, v nichž působily do roku 1990 krajské národní výbory, a které dosud představují územní obvody pro řadu specializovaných orgánů státní správy. Z územního hlediska se kraje, které byly zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. přibližují krajům, které existovaly v letech 1949 – 1960. Z důvodu vstupu České republiky do Evropské unie byly vytvořeny územní samosprávné celky v klasifikaci NUTS, která se využívá ke statistickému monitorování a analýzám. Samosprávné kraje v České republice nejsou současně jednotkami NUTS II. Průměrná velikost krajů je v porovnání s průměrem NUTS 2 v Evropské unii menší co do počtu obyvatel 2,5krát, co do rozlohy 4krát. Samosprávné kraje jsou proto zařazeny do úrovně NUTS 3. Pro potřeby Evropské unie bylo nutné vytvořit sdružené kraje, tzv. oblasti na úrovni NUTS 2. Vytvoření této úrovně NUTS 2 v podmínkách České republiky má pouze statistický charakter. Rozhodujícím pro sdružování krajů do oblastí (NUTS 2) byla jejich velikost měřená počtem obyvatelstva tak, aby byla zajištěna porovnatelnost údajů za oblasti NUTS 2 v České republice s oblastmi stejné úrovně NUTS v Evropské unii. V České republice

to má být územní jednotka, jejíž počet obyvatelstva je vyšší než 1 milion. Přitom z hlediska využití pro vnitrostátní komparace bylo užitečné sledovat i relativně rovnoměrné rozdělení obyvatelstva do oblastí NUTS 2. Na úrovni NUTS 1 je jedna územní jednotka - ČR, na úrovni NUTS 2 je osm územních jednotek a na úrovni NUTS 3 je 14 územních jednotek – krajů. Úroveň NUTS 4 reprezentuje území okresu a úroveň NUTS 5 území každé obce. [1]

1.2 Obec

Obec je základní územní samosprávný celek, základní územní jednotka státu. Jedná se o společenství občanů žijících na tomto území, kteří mají právo na samosprávu a kterým se prostřednictvím zákonů svěřuje v přenesené působnosti také výkon státní správy. Obec je právnickou osobou. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Samostatně hospodaří s vlastním majetkem a vlastními finančními zdroji. Musí však dodržovat podmínky stanovené zákonem. Obec může nést i označení město, pokud splňuje stanovená kritéria. Zákon o obcích upravuje zvláštní kategorii měst označenou jako územně členěná statutární města – je jich 19. Jsou jimi zvláště významná města, která upravují své vnitřní poměry statutem a jejichž správa je odlišná od ostatních měst především samosprávou městských částí. Poměry hlavního města Prahy upravuje zvláštní zákon o hlavním městě Praze.

Jejími orgány jsou zastupitelstvo obce (města), rada obce (města), starosta, obecní (městský) úřad, v jehož čele je tajemník. V ČR máme tři typy obcí, jejichž členění je dáno rozsahem svěřeného výkonu státní správy v přenesené působnosti: obce, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. **Obec s matričním úřadem** je obec, jejíž orgán v přenesené působnosti vykonává funkci matričního úřadu. Určení matričního úřadu, jeho zrušení, popřípadě změnu správního obvodu matričního úřadu lze provést pouze k počátku kalendářního roku, nedojde-li ke změnám v územním členění státu k jinému datu. **Obec se stavebním úřadem** je obec, jejíž orgán v přenesené působnosti vykonává funkci stavebního úřadu (§ 13 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)). **Obec s pověřeným obecním úřadem** je obec, která vykonává přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem v rozsahu jí svěřeném zvláštními zákony. Obce s pověřeným obecním úřadem stanoví zvláštní zákon, a to Příloha č. 1 k zákonu

č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, § 64 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. **Obec s rozšířenou působností** je typ obce, která vykonává v rozsahu jí svěřeném zvláštními zákony přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Obce s rozšířenou působností jsou stanoveny zvláštním zákonem, a to Příloha č. 2 k zákonu č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, § 66 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. [22]

1.3 Orgány obcí

Orgány obcí vykonávají přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, v základním rozsahu a pro svůj správní obvod, který je totožný s územním obvodem obce. Obce, které vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle které budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo její část pro orgány jiné obce. Stejnou možnost mají obce s rozšířenou působností, které vykonávají přenesenou působnost ve správním obvodu jednoho krajského úřadu. V případě, že obec nemůže zajistit řádný výkon přenesené působnosti, je oprávněn krajský úřad, aby rozhodl o přenesení výkonu přenesené působnosti nebo její části na obec s pověřeným obecním úřadem, v jehož správním obvodu se obec nachází. Pokud obecní úřad obce s rozšířenou působností nevykonává svěřenou státní správu, rozhodne Ministerstvo vnitra ČR, že pro něj bude přenesenou působnost nebo její část vykonávat jiný obecní úřad obce s rozšířenou působností. [1]

Obec je samostatně spravována **zastupitelstvem**. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku (kraje). Jedná se o nejvyšší orgán obce v oblasti její samostatné působnosti. Zastupitelstvo vzniká ve volbách, které se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva s tajným hlasováním. **Rada obce** je výkonný orgán obce v samostatné působnosti. V oblasti přenesené působnosti rozhoduje jen v zákonem stanovených případech (např. vydávání nařízení obce). Při výkonu své působnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V malých obcích se rada obce nezřizuje v případě, kdy zastupitelstvo má méně než 15 členů, ale vždy se zřizuje v obcích s více než 10 000

obyvateli. **Starosta obce** zastupuje obec navenek. Je volen z řad členů zastupitelstva obce. Starosta je součástí obecního úřadu a stojí v jeho čele. Plní úkoly v samostatné i přenesené působnosti. Jeho pravomoci jsou stanoveny zákonem o obcích. V případě, že je zřízena rada obce, je automaticky jejím členem. Není-li zřízena rada obce, vykonává převážnou většinou jejich pravomocí. Ve statutárních městech je odpovídajícím orgánem primátor. **Rada** je orgán obce, který plní úkoly v samostatné i v přenesené působnosti. V čele stojí starosta, dále ho tvoří místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu (je-li tato funkce zřízena), a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Jedná se o orgán zabezpečující každodenní úkoly jak v oblasti samostatné působnosti, tak i při výkonu státní správy v přenesené působnosti. V samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo či rada obce a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Funkce **tajemníka** se povinně zřizuje v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. Ostatní obce tuto funkci zřídit mohou, ale nemusí. Jedná o zaměstnance obce, který je zodpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i v přenesené působnosti starostovi obce. Tajemník zajišťuje výkon přenesené působnosti, plní úkoly uložené mu zastupitelstvem, radou nebo starostou, dále plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu. **Výbory** zastupitelstva obce jsou iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva obce. Počet členů výborů je vždy lichý a předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva (kromě osadního výboru). Povinně se musí zřizovat finanční výbor a kontrolní výbor (tyto výbory jsou nejméně tříčlenné) a v obcích, v jejichž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10% občanů hlásících se k národnosti jiné než české, se zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Tento výbor plní úkoly, kterými je pověřil zastupitelstvo. [22]

1.4 Působnost obce

Obec spravuje své záležitosti samostatně – v samostatné působnosti. V zákonem stanovených případech vykonávají orgány obce rovněž státní správu. V těchto případech se jedná o výkon přenesené působnosti – o výkonu státní správy delegované státem formou zákona na orgány základních územních samosprávných celků.

Obec může vydávat v samostatné působnosti **obecně závazné vyhlášky**. V samostatné působnosti může obecně závaznou vyhláškou ukládat povinnosti. K zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo by mohly být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo může stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány. Pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték může stanovit závazné podmínky v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku. Obec může v přenesené působnosti vydávat na základě zákona a v jeho mezích **nařízení obce**, je-li k tomu zákonem zmocněna. Obecně závazné vyhlášky a nařízení obce musí být vyhlášeny – to je podmínkou platnosti právního předpisu obce. [8]

1.5 Občan obce

Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky, a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo volit a být volen do zastupitelstva obce za podmínek stanovených zvláštním zákonem, hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem a vyjadřovat své stanoviska k projednávaným věcem, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce, nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy. Dále má právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce, je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů. Dále může podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty. Orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů. Tyto práva má i fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, je cizím státním občanem a je v obci hlášena k trvalému pobytu, stanoví-li tak mezinárodní smlouva,

kteřou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena. Obec může udělit fyzickým osobám, které se významnou měrou zasloužily zejména o rozvoj obce, **čestné občanství obce**. Čestný občan obce má právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska v souladu s jednacím řádem zastupitelstva obce. [8]

1.6 Datová schránka orgánu veřejné moci

Pomocí datové schránky lze posílat a přijímat úřední dokumenty v elektronické podobě (datové zprávy) od orgánů veřejné moci. Nahrazuje to klasický způsob doručování v listinné podobě. Do datové schránky jsou dodávány úřední listiny v elektronické podobě, které jsou opatřeny elektronickým podpisem odesílatele. Datová schránka není e-mailová schránka, nemůže se její pomocí komunikovat přímo s jednotlivými úředníky, pouze s celým úřadem. Pomocí datové schránky také nelze komunikovat s jinou fyzickou osobou, podnikající fyzickou osobou nebo právnickou osobou. Dokument (datová zpráva), který je dodán do datové schránky, je doručen okamžikem přihlášení do datové schránky oprávněnou osobou. Obdobně jako u listovních zásilek zde funguje fikce doručení: nepřihlásí-li se uživatel do datové schránky **ve lhůtě 10 dnů** ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručení posledním dnem této lhůty. Doručení dokumentu má stejné právní účinky jako doručení do vlastních rukou.

2 Základní pojmy z oblasti financování obcí

2.1 Projekt

Projektem rozumíme naplánovanou, neopakovatelnou a časově vymezenou činnost (soubor činností, na jejímž konci je jedinečný produkt nebo služba). [22] Projekt zahrnuje soubor aktivit, které směřující k dosažení cíle. Je limitován určitým časem a rozpočtem. Projekty můžeme rozlišit na **investiční a neinvestiční**. Investiční projekty jsou projekty zaměřené na pořízení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku (nemovitosti, stroje, technologie a další). Jsou financované z ERDF. Neinvestiční projekty jsou projekty zaměřené na tzv. měkké aktivity (např. vzdělávání, sociální služby, trh práce a další). Jsou financované z ESF. U investičních projektů se navíc vyskytují další náklady. Jedná se o pořízení projektové dokumentace (územní řízení, stavební povolení,

studie proveditelnosti, specifické průzkumy). Dále jsou to výdaje na průzkum staveniště (analýza spodních vod, geologický průzkum apod.), příprava staveniště (demolice objektů, úprava vzhledu pozemku apod.), stavební práce podle projektové dokumentace (terénní úpravy, modernizace a nová výstavba apod.). U investičních akcí se v rozpočtu uvádí celková cena a dále dílčí náklady - např. na projektovou přípravu, výběrové řízení, zajištění publicity akce, případně další služby související s řízením a vyhodnocením projektu.

2.2 Dotace

Dotace je poskytnutí finančních prostředků většinou bez právního nároku.

2.3 Náklady projektu

Přímé náklady projektu – náklady mající přímou souvislost s aktivitami projektu vůči jeho cílové skupině (např. osobní náklady pro projektový tým). **Nepřímé náklady** – náklady související s administrativou projektu a běžná činnost instituce ve vztahu k realizaci a cílové skupině projektu (např. provoz budov). **Způsobilé náklady** – náklady lze financovat z dotačního titulu (např. evropských fondů). **Nezpůsobilé náklady** – náklady nelze financovat z dotačního titulu. Tyto náklady jsou financovány z vlastních zdrojů žadatele.

2.4 Operační program

Operační program je základním strategickým dokumentem finanční a technické povahy pro konkrétní tematickou oblast (např. zaměstnanost a sociální věci), nebo konkrétní region soudržnosti (např. Moravskoslezský), který zpracovávají členské země EU. V operačních programech jsou podrobně popsány cíle a priority, které chce členská země v dané oblasti dosáhnout v aktuálním programovacím období. V operačním programu najdeme popis typových aktivit, na které je možné čerpat prostředky ze strukturálních fondů. Nechybí také uvedení výčtu těch, kteří mohou o finanční prostředky žádat. V období 2007 — 2013 bude v České republice využíváno 26 operačních programů, které jsou rozděleny mezi tři cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti. V rámci cíle **Konvergence** je podpora hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských států. V České republice pod něj spadají

všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy a je realizovaný prostřednictvím osmi tematických operačních programů (OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program, OP Technická pomoc) a sedmi regionálních operačních programů (ROP NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Moravskoslezsko, ROP NUTS II Jihovýchod, ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Střední Morava, ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Střední Čechy). Na cíl Konvergence připadá v České republice 25,89 miliard eur. Cíl **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** podporuje regiony, které nečerpají z Konvergence. V České republice pod něj spadá Hl. m. Praha se dvěma operačními programy (OP Praha konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita). Na cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost připadá v České republice 0,42 miliardy eur. Cíl **Evropská územní spolupráce** usiluje o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V České republice pod něj spadají všechny regiony a prostředky lze čerpat z devíti operačních programů (OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko, OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko, OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko, OP Mezinárodní spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce). Na cíl Evropská územní spolupráce připadá v České republice 0,39 miliard eur. [17]

ISPROFIN

Informační Systém programového financování je manažerský systém pro řízení a kontrolu čerpání položek státního rozpočtu. Systém umožňuje plánovat finanční potřeby a zdroje pro každou akci (investiční nebo neinvestiční) a průběžné operativní sledování průběhu realizace akce. [17]

2.5 Spolufinancování

Kofinancování (spolufinancování) - V každém programu hrazeném z fondů EU je nutné spolufinancování ze strany České republiky. V programovacím období 2007—2013 poskytují fondy EU maximálně 85 %. Spolufinancování činí 15 % (státní rozpočet, veřejné rozpočty). Pokud tyto investice vytvářejí příjmy, je podíl EU výrazně nižší.

Tento pojem se užívá i při financování jednotlivých projektů. Každý projekt je zčásti hrazen finančními prostředky z fondů EU a zčásti jsou nutné vlastní zdroje žadatele. To znamená, že žadatel projekt kofinancuje.

Křížové financování - každý program je financován jen z jednoho fondu EU. Princip křížového financování však umožňuje výjimku, kdy lze doplňkovým způsobem v rámci limitu (většinou) 10 % na každou prioritní osu operačního programu financovat aktivity projektu spadající do oblasti podpory z druhého fondu. Například nákup výpočetní techniky do počítačové učebny školy je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Křížové financování dovolí financovat též zaškolení personálu v používání nových programů, avšak jen do stanoveného stropu limitu křížového financování. [17]

2.6 Rozpočet

Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. [12]

Je to finanční plán na rozpočtové období – kalendářní rok. Jedná se o základní nástroj hospodaření územních samosprávných celků. Rozpočet na daný rok vychází z rozpočtového výhledu, ale není výslovně vázán jeho údaji. Podle zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se z rozpočtového výhledu při sestavování rozpočtu pouze vychází a zastupitelstvo územního samosprávného celku jím není přímo vázáno a může tedy přijmout roční rozpočet i odlišný od údajů obsažených v rozpočtovém výhledu. Potřeby územního samosprávného celku musí zastupitelé srovnat s jejich příjmy. Příjmům rozpočtu se musí přizpůsobit jejich výdaje. Při sestavování rozpočtu by mělo zastupitelstvo zvážit, zda příjmy územního samosprávného celku pokryjí jejich výdaje. Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně použití peněžních fondů, pokud není v zákoně uvedeno, že probíhají mimo rozpočet. Mimo rozpočet mohou probíhat 3 druhy peněžních operací. Mohou to být cizí prostředky (peněžní prostředky, o nichž se neví, zda jsou územního samosprávného celku), sdružené prostředky na základě smlouvy o sdružení (2 nebo více obcí se sdruží) a prostředky z podnikatelské činnosti. Podnikatelské činnosti se sledují účetně mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Hospodářské výsledky z hospodářské činnosti se musí alespoň ke konci kalendářního roku

promítnout do rozpočtu, aby je bylo možno zhodnotit jako součást závěrečného účtu územního samosprávného celku za uplynulý rok.

Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný (obec si nevytváří finanční rezervy do dalších let, $P = V$). Může být schválen jako přebytkový, nebo jako schodkový. Jako přebytkový může být schválen v případě, že některé příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech nebo pokud jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let ($P > V$). Jako schodkový ($P < V$) může být rozpočet schválen v případě, že schodek může být uhrazen finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku.

Rozpočet obce chápeme jako:

- decentralizovaný peněžní fond – během rozpočtového období se v něm soustřeďují různé příjmy, rozdělují se a používají na financování
- bilanci
- finanční plán
- nástroj prosazování cílů obecní politiky

Obsah rozpočtu:

- příjmy
- výdaje
- ostatní peněžní operace

Mezi příjmy rozpočtu obce patří příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z výsledků vlastní činnosti, příjmy z vlastní správní činnosti (správní poplatky, pokuty), výnosy z daní nebo podíly na nich. Velkým příjmem některých obcí jsou i dotace. Ke krytí dočasného časového nesouladu mezi čerpáním rozpočtovaných výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě použít návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce. Návratná finanční výpomoc je většinou bezúročná.

Mezi výdaje rozpočtu obce patří výdaje na vlastní činnost v její samostatné působnosti (péče o vlastní majetek, jeho rozvoj), výdaje na výkon státní správy, závazky z uzavřených smluv, úhrada úroků a přijatých půjček a úvěrů. [5]

2.7 Rozpočtový proces

Tab. 1. ČASOVÝ HARMONOGRAM

Dokument k rozpočtu	Datum	Kód dat
Rozpočtový výhled	kdykoliv během roku	1 - 1, R
Rozpočtové provizorium	listopad, prosinec předcházejícího roku	11, 12 R-1
Rozpočet		
- sestavení, projednání	říjen až prosinec předcházející rok	10 - 12 R-1
- projednání ve fin. výboru	prosinec, leden následující rok	12 R-1, 1 R
- vyvěšení a schválení	únor až březen běžný rok	2-3 R
Rozpočtová opatření	např. ke čtvrtletí, min. září a prosinec běžný rok, leden následujícího roku	4, 9, 12 R 1 R+1
Závěrečný účet	nejpozději k 30.6. následující rok	6 R+1

R-1 = Předchozí rok

R = Běžný rok

R+1 Následující rok

[5]

ÚSC vypracovává svůj roční rozpočet na základě rozpočtového výhledu a na základě rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria. V případě, že se ÚSC podílí na realizaci projektu spolufinancovaného z EU, musí jeho rozpočet obsahovat stanovený objem finančních prostředků na příslušný kalendářní rok. Pokud je rozhodnutí o poskytnutí dotace vydáno v roce předcházejícím roku, v němž se má projekt realizovat, musí být příslušné finanční prostředky obsaženy již v návrhu rozpočtu. V případě, že je rozhodnutí o poskytnutí dotace vydáno v průběhu roku (schválený rozpočet tyto finanční prostředky neobsahuje) – je nutné neprodleně upravit rozpočet rozpočtovým opatřením. Zákon neobsahuje povinnost územního samosprávného celku schvalovat rozpočet až po schválení rozpočtu vyššího stupně. Může jej schválit i před schválením rozpočtu vyššího stupně, ale po schválení rozpočtu vyššího stupně musí odstranit rozdíly v dotačních příjmech, a to rozpočtovým opatřením. Nejméně 15 dnů před zasedáním zastupitelstva ÚSC musí být návrh rozpočtu zveřejněn na úřední desce, a to i v elektronické podobě způsobem

umožňujícím dálkový přístup, aby se k němu mohli vyjádřit občané. Obce někdy dělají tu chybu, že do schváleného rozpočtu, nebo do úprav rozpočtu si zahrnou dotaci, na kterou ještě nemají rozhodnutí, nebo nemají podepsanou smlouvu. Návrh rozpočtu musí ÚSC zveřejnit oběma způsoby, jinak se jedná o správní delikt. Občané mohou dávat připomínky k návrhu rozpočtu - buď písemně ve lhůtě, kdy je návrh rozpočtu vyvěšen, nebo ústně na zasedání zastupitelstva, na kterém je návrh rozpočtu projednáván.

2.8 Rozpočtová skladba

Rozpočet územního samosprávného celku a rozpočet svazku obcí se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou. Orgány územního samosprávného celku a orgány svazku obcí projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit

- a) výkonné orgány územního samosprávného celku a svazku obcí při hospodaření podle rozpočtu
- b) právnické osoby zřízené nebo založené v působnosti územního samosprávného celku při svém hospodaření
- c) právnické osoby zřízené v působnosti svazku obcí
- d) další osoby, které mají být příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu.^[12]

Jedná se o vyhlášku č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě. Předmětem jednání zastupitelstva při schvalování rozpočtu není rozpočet v plném členění dle rozpočtové skladby. ÚSC by však měl prokázat návaznost na výkaz FIN 2-12. Až při rozpisu rozpočtu se rozpočet člení podle podrobné rozpočtové skladby. Odpovědnostní (kapitolní) třídění rozpočtové skladby se třídí podle kapitol státního rozpočtu. Při třídění příjmů a výdajů z hlediska druhového jsou jednotkami třídění:

- rozpočtová třída (např. 1)
- rozpočtové seskupení položek (např. 12)
- podseskupení rozpočtových položek (např. 121)
- rozpočtové položky (např. 1211)

Třída 1 – daňové příjmy. U této třídy se nepoužívá odvětvové třídění (paragrafy). Patří zde sdílené daně dle zákona č. 243/2000 Sb. Dále zde patří poplatky z vybraných činností a služeb (za znečištění ovzduší, za uložení odpadů, za likvidaci komunálního odpadu, ...). Mezi místní poplatky z vybraných činností a služeb patří poplatek ze psů, za lázeňský nebo rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného, za provozovaný výherní hrací přístroj.

Třída 2 – nedaňové příjmy. Zahrnují se zde příjmy z poskytování služeb a výrobků, příjmy z prodeje zboží, ostatní příjmy z vlastní činnosti. Dále se zde zahrnují příjmy z pronájmu majetku, příjmy z úroků a jiné nedaňové příjmy.

Třída 3 – kapitálové příjmy. Zde patří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, z prodeje akcií a ostatní kapitálové příjmy.

Třída 4 – přijaté transfery. Tato třída se dělí na neinvestiční a investiční. Obce nejčastěji dostávají dotace ze státního rozpočtu, z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, ze státních fondů a transfery od krajů.

Třída 5 – běžné výdaje. Nákupy se zařazují na položky podle toho, jaká věc, služba, práce, výkon nebo právo se jimi pořizuje a transfery podle toho, jaký druh podpory představují a případně kdo je jejím příjemcem. Běžnými výdaji se pro účely rozpočtové skladby rozumí neinvestiční výdaje s výjimkou neinvestičních transferů. Neinvestičními výdaji se rozumí výdaje jiné než na pořízení věcí a práv majících povahu dlouhodobého majetku. Při rozhodování jakou zvolit položku se řídíme těmito pravidly: Důsledně rozlišovat nákupy a transfery. Nerozlišovat důvod proč hradíme, ale položku určíme podle toho, co hradíme. U nákupů nás nezajímá, jak dodavatel kalkuloval cenu služby nebo výrobku (zda do ní započítal a vyčíslil na faktuře poštovné, dopravné, balné, montáž), ale volíme položku podle druhu věci, služby nebo výkonu. U nákupu volíme jednu položku pro jeden výdaj, pokud se nejedná o souhrnné faktury, volíme položku podle hlavního druhu výdaje nebo pokud to z dokladu přímo nevyplývá, tak podle záměru účetní jednotky. U transferů nevolíme položku podle toho, co posíláme, ale podle toho, kdo je příjemcem. O zařazení rozhoduje skutečný obsah nákupu nebo transferu.

Třída 6 – kapitálové výdaje. Patří zde investiční nákupy a související výdaje. Zahrnují se zde skutečné platby za pořízení dlouhodobého majetku pro činnost organizace a výdaje související s tímto pořízením, které vstupují do pořizovací ceny investice.

Zahrnuje se zde celá cena placená dodavateli (včetně DPH). Dále se zde zařazují nákupy akcií a majetkových podílů, investiční transfery a ostatní kapitálové výdaje.

Třída 7 se neobsazuje.

Třída 8 – Financování. Financování se rozděluje na financování z tuzemska, ze zahraničí a na opravné položky k peněžním operacím. Obec nejčastěji používají položku 8115 – Změna stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech. Jedná se o změnu stavu prostředků na bankovních účtech mezi počátkem a koncem vykazovaného období. Obec mají často problém rozeznat jaké znaménko u této položky uvést. Při zvýšení stavu prostředků od počátku do konce období představuje snížení financování na této položce (snižuje se hodnota této položky). Snížení stavu prostředků od počátku do konce období představuje zvýšení financování na této položce (zvýšuje hodnotu této položky). Mezi další často používané položky patří krátkodobé přijaté půjčené prostředky, uhrazené splátky krátkodobých přijatých půjčených prostředků, dlouhodobé přijaté půjčené prostředky, uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků.

Další třídění je z hlediska odvětvového. Odvětvím se rozumí druh činnosti, z které plynou příjmy nebo na kterou se výdaje vynakládají. Toto třídění se používá pro všechny výdaje a u příjmů se používá pro třídu 2 (kromě rozpočtového seskupení položek 24) a 3.

Existují pravidla pro zařazení příjmů nebo výdaje do paragrafů. Výdaj zařadíme k dominantnější funkci. Jednotlivé výdaje není třeba rozlišovat dle různých paragrafů. Pro jeden výdaj máme jeden paragraf. Pokud se jedná o souhrnnou fakturaci (např. za elektrickou energii pro více budov obce), je zapotřebí rozlišit spotřebu energií dle účelu, ke kterým obec budovy využívá. Pokud má organizační složka obce svůj „kmenový“ paragraf (funkci, na kterou zařadí většinu svých činností), tak ho obec používá i pro různé aktivity organizační složky. Při poskytování účelových dotací volíme paragraf účelu dotace. Výdaje na zaměstnance se zařadí vždy na kmenový paragraf, i když se výdaj týká školení zaměstnanců a jejich vzdělávání. Dělí se na 6 skupin.

Skupina 1 – zemědělství, lesní hospodářství a rybářství.

Skupina 2 – průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

Skupina 3 – služby pro obyvatelstvo (školení, kultura, ochrana životního prostředí)

Skupina 4 - sociální věci a politika zaměstnanosti

Skupina 5 – bezpečnost státu a právní ochrana (armáda, obecní policie, krizové řízení)

Skupina 6 – všeobecná veřejná správa a služby (chod úřadů, volby) [5]

Využívá se 4místný kód, který rozlišuje:

	například	Název
Skupiny	2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství
Oddíly	22	Doprava
Pododdíly	221	Pozemní komunikace
Paragrafy	2212	Silnice

Konsolidační třídění

Z hlediska konsolidačního se třídí výdaje vynakládané uvnitř soustavy veřejných rozpočtů. Konsolidace sleduje finanční prostředky v určitém uzavřeném prostoru. Znamená to, že nedochází k navýšení nebo ke snížení finančních prostředků (pouze se přesouvají). Při třídění příjmů a výdajů z hlediska konsolidačního se příjmy a výdaje třídí na záznamové jednotky:

023 – převody uvnitř peněžního fondu

024 – transfery přijaté z území jiného okresu (téhož kraje)

025 – splátky půjčených prostředků přijatých z území jiného okresu (téhož kraje)

026 – transfery poskytnuté na území jiného okresu (téhož kraje)

027 – půjčené prostředky poskytnuté na území jiného okresu (téhož kraje)

028 – transfery přijaté z území jiného kraje

029 – splátky půjčených prostředků přijaté z území jiného kraje

035 – transfery poskytnuté na území jiného kraje

036 – půjčené prostředky poskytnuté na území jiného kraje [6]

2.9 Rozpočtové provizorium

Nebude-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se rozpočtové hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria. [12]

Pravidla rozpočtového provizoria potřebná k zajištění plynulosti hospodaření v obci stanovuje zastupitelstvo obce. Mělo by se jednat pouze o mimořádnou situaci (např. pokud nově zvolené zastupitelstvo nesouhlasí s připraveným rozpočtem). Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria jsou příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení. Rozpočtové provizorium může být schváleno v různých podobách a s různou délkou trvání. Neexistuje jednoznačný návod, jak mají taková pravidla vypadat. Rozpočtové provizorium může vypadat tak, že obec hradí výdaje měsíčně pouze do výše 1/12 skutečných výdajů předchozího roku – do doby než bude schválen rozpočet. Nebo rozpočtové provizorium může vypadat tak, že obec hradí pouze výdaje na činnosti spojené s výkonem státní správy, závazky vyplývající z uzavřených smluv, příspěvky na provoz zřízeným organizacím a nejnnutnější výdaje na zabezpečení běžného provozu úřadu a samotného fungování územního celku.

2.10 Rozpis rozpočtu

Po schválení rozpočtu v zastupitelstvu obce se jeho rozpis provádí neprodleně, přičemž součástí rozpisu rozpočtu je i sdělení závazných ukazatelů rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit. Při rozpisu rozpočtu se rozpočet člení podle podrobné rozpočtové skladby. [12]

2.11 Daně

Jedná se o platby ve prospěch státního veřejného rozpočtu a o platby, které jsou nedobrovolné, povinné, nenávratné a neekvivalentní. Daň je zákonem stanovená platba fyzických a právnických osob odváděná do veřejného rozpočtu. Sazba daně je stanovená procentem. Předmětem daně je finanční hodnota, ze které se určuje daňová povinnost (výše hodnoty zděděného majetku, mzda pracovníka, zisk živnostníka). Daňovou zálohou je část daně, která je placená s předstihem ukončení daňového období. Přičitatelná položka k základu daně je položka, která zvyšuje daňový základ pro výpočet daně (penále, dar). Odpočitatelná položka k základu daně je položka, která snižuje daňový základ pro výpočet daně (výživné na studenta, důchodové pojištění, stavební půjčky, dárcovství krve,...). Částka ke zdanění je upravený daňový základ, ze kterého se vypočítává daň. Poplatníkem je fyzická a právnická osoba, která má ze zákona povinnost odvádět daň a nese finanční břemeno. Plátcem daně je fyzická

nebo právnická osoba. Správcem daně je finanční úřad, kterému se daně odvádějí. Daňovým priznáním je formulář, na kterém plátce daně uvádí povinně potřebné údaje.^[2]

2.12 Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí (FIN 2-12M)

Vyhláška Ministerstva financí č. 16/2001 Sb. o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků stanovuje způsob předkládání údajů pro plnění státního rozpočtu. Obce předkládají Ministerstvu financí účetní a finanční výkazy za vlastní hospodaření obce a výkazy za hospodaření jimi zřízených příspěvkových organizací prostřednictvím krajského úřadu, a to měsíčně finanční výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků. Čtvrtletně rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu.

Ve výkazu FIN 2-12M se uvádějí údaje rozpočtu schváleného na příslušný rok, rozpočtu po změnách a výsledku hospodaření organizace od počátku roku v členění podle platné rozpočtové skladby. Údaji o schváleném rozpočtu se rozumí údaje o příjmech a výdajích schválených zastupitelstvem územního samosprávného celku. Rozpočtem po změnách se rozumí údaje schváleného rozpočtu územního samosprávného celku na příslušný rok upraveného o rozpočtová opatření provedená podle § 16 zákona č. 250/2000Sb., zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Údaje o skutečnosti uváděné v tomto výkazu se přebírají z analytické evidence v členění rozpočtových příjmů a výdajů v souladu s platnou rozpočtovou skladbou k syntetickým účtům. 223 jsou bankovní účty k limitům organizačních složek státu, 231 – základní běžný účet, 232 – vkladový výdajový účet, 235 – příjmový účet, 236 – běžné účty peněžních fondů, 281 – krátkodobé bankovní úvěry, 951 – dlouhodobé bankovní úvěry. V části I. toho výkazu jsou uváděny rozpočtové příjmy. V části II. jsou rozpočtové výdaje. Rozpočtové příjmy i výdaje jsou v členění stanoveném rozpočtovou skladbou podle druhového třídění podle příjmových a výdajových položek. Dále podle odvětvového třídění v paragrafovém třídění. V části III. je uvedeno financování. V této části se uvádějí financující operace v členění stanoveném rozpočtovou skladbou. Jednotlivé položky mohou mít kladné nebo záporné znaménko (tak, jak je uvedeno

ve výkazu). V části IV. rekapitulace příjmů, výdajů, financování a jejich konsolidace. V této části se uvádějí úhrny příjmů jednotlivých tříd, úhrny výdajů jednotlivých tříd, rozpis položek potřebných pro provedení konsolidace příjmů, výdajů a financování. Dále úhrny záznamových jednotek 024 až 029, 035 a 036. Dále je zde uvedeno saldo příjmů a výdajů po konsolidaci. Konsolidace se používá v případech, kdy mezi subjekty, za které je sestavován výkaz, došlo k poskytnutí nebo splácení půjčky. Většinou se jedná o případy poskytnutí půjčky ze strany kraje obci nebo splácení půjčky obcí kraji. Část V se nevyplňuje. Část VI. jsou stavy a obraty na bankovních účtech. V této části jsou stavy a změny stavů bankovních účtů – limity výdajů, základních běžných účtů, vkladových výdajových účtů, běžných účtů peněžních fondů, bankovní účty k limitům OSS a příjmových účtů. V části VII. jsou vybrané záznamové jednotky. V části VIII. Jsou doplňující ukazatele. V části IX. Jsou přijaté transfery a půjčky ze státního rozpočtu, státních fondů a regionálních rad. Uvádějí se zde údaje skutečně přijatých transferů a půjček v členění podle účelových znaků nebo v členění podle čísla územního celku (ORGu). V části X. jsou transfery a půjčky poskytnuté regionálními radami územním samosprávným celkům, regionálními radám a dobrovolným svazkům obcí. V části XI. Jsou příjmy z rozpočtu EU a související příjmy v členění podle nástroje a zdroje financování. V části XII. Jsou výdaje spolufinancované z rozpočtu EU a související výdaje v členění podle nástroje a zdroje financování. V příloze č. 8 tohoto zákona je uveden způsob zaokrouhlování údajů při tvorbě výkazů. Způsob zaokrouhlování údajů ve výkazech, které jsou vykazovány v tisících Kč na dvě desetinná místa, je závazný pro všechny subjekty, které předkládají Ministerstvu financí výkazy podle této vyhlášky. Pro údaje výkazů sestavovaných na úrovni organizace je stanoven postup, že běžné ukazatele sledované v Kč se zaokrouhlí na desítky Kč. Toto zaokrouhlení může způsobit porušení vnitrovýkazových nebo mezivýkazových vazeb. V tomto případě nemusí být hodnota ukazatele opravována. Přípustná tolerance +/- 3 000 Kč s výjimkou údajů schváleného rozpočtu a rozpočtu po změnách je stanovena pro sumáře výkazů za územní celky na úrovni NUTS 4 (okresu).^[13]

2.13 vyhláška 449/2009

Vyhláška 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních

samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti. Touto vyhláškou byla od 1. ledna 2010 zrušena vyhláška 16/2001. Tato vyhláška upravuje způsob, termíny a rozsah údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti. Územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí a regionální rady předávají údaje do centrálního systému účetních informací státu poprvé v rozpočtovém roce 2010 ve stavu k 31. březnu a k 30. červnu 2010, a to nejpozději do 20. července 2010. Obce, DSO a regionální rady předávají do centrálního systému účetních informací státu měsíčně výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, DSO a regionálních rad – FIN 2-12 M – za vlastní hospodaření. Krajský úřad kontroluje předání a úplnost a správnost výkazů předávaných obcemi, jež se nachází na území příslušného kraje. Krajský úřad si stanoví způsob a metodu, jakou zabezpečí kontrolu úplnosti a správnosti výkazů předávaných jeho prostřednictvím nebo předaných obcemi a DSO přímo do centrálního systému účetních informací státu. [14]

2.14 Dotace poskytované v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí

Obsahem finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí je příspěvek na školství, dotace na vybraná zdravotnická zařízení, příspěvek na výkon státní správy a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím. Příspěvek na školství je určen na částečnou úhradu provozních výdajů základních, mateřských, speciálních základních a mateřských škol, víceletých gymnázií (pokud v nich žáci plní povinnou školní docházku), mateřských a základních škol při zdravotnických zařízeních zřizovaných obcemi a hl. m. Prahou a dále pro přípravné stupně speciálních škol zřizovaných obcemi a hl. m. Prahou. Dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím je poskytována z toho důvodů, že se zánikem okresních úřadů přešly do samosprávné působnosti obcí zřizovatelské funkce k vybraným organizacím. Jedná se o organizace působící v odvětví kultury (knihovny, divadla apod.). Dotace na výkon státní správy je určena na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy. Výpočet tohoto příspěvku je uveden v praktické části.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 Socioekonomická charakteristika obce Návojná

Obec Návojná se nachází na moravskoslovenském pomezí obecně nazývaném Závřší. Obec má 710 obyvatel. Návojná se rozkládá podél toku říčky Nedašovky. Od okrajových částí obce se rozprostírá ovocný sad. U jihozápadního okraje obce stojí budova zámku. Obec Návojná je součástí Zlínského kraje, pověřenou obcí 3. stupně jsou Valašské Klobouky. Nachází se v jihovýchodní části okresu Zlín, v oblasti biosferické rezervace Bílé Karpaty, kterou v roce 1996 vyhlásilo UNESCO. Katastrální výměra je 800,6 ha.

Obec: Návojná

Obec s pověřeným obecním úřadem: Brumov – Bylnice

Obec s rozšířenou působností: Valašské Klobouky

NUTS 4: okres Zlín

NUTS 3: Zlínský kraj

NUTS 2: Střední Morava

Symboly:

Znak:

Prapor:

Mikroregion Jižní Valašsko.

Obec Návojná je součástí Mikroregionu Jižní Valašsko. Mikroregion Jižní Valašsko je situován v příhraniční východní části České republiky. Spadá sem celkem 24 obcí z okresu Zlín a 3 obce z okresu Vsetín. Rozlohou 352 km² se rozprostírá na téměř 9 % území Zlínského kraje a s 34 200 obyvateli se podílí na populaci tohoto kraje 5,7 %. Hlavními středisky osídlení a zároveň přirozenými spádovými centry okolních obcí jsou města Brumov - Bylnice, Slavičín a Valašské Klobouky. Územní celek sousedí na severozápadě s vizovickým mikroregionem, v západní části s mikroregionem Luhačovské Zálesí, na jihozápadě a jihu s uherskobrodskými mikroregiony, na severu s obcemi vsetínského mikroregionu a na východní straně a jihovýchodě se slovenskými obcemi Trenčínského kraje.

Historie:

První písemná zmínka o obci pochází z počátku 16. století, konkrétně z roku 1503, kdy je obec uváděna jako součást brumovského panství a prodána Janu Meziríčskému z Lomnice. Osud obce se ubíral velmi podobnou cestou, jakou šel brumovský hrad. Brumov drželi Forgáčové. Po smrti otce se pět dcer dělilo o majetek. Při této dělbě došlo k vytvoření autonomní části BRUMOV III. Návojná, která byla zárodkem k panství Návojná. Po chaotických majetkových přesunech se Návojná dostává roku 1674 do držení rodu Selbů. Ti svůj díl spravovali z hradu, kde jim byla určena jeho část. Dalším majitelem Návojně byl rod Hetzerů z Aurachu, kteří ho koupili v roce 1733. Karolina Hetzerova z Aurachu řešila své věci ze svého statku v Divnicích, takže ani ona neměla potřebu budovat nové správní sídlo. Vrchnostenské sídlo na tomto majetku zbudovali až Beisselové z Gymnichu (1753 – sňatkem), neboť Návojná byla jejich jediným panstvím. Museli tedy někde bydlet a vést úřednickou agendu. A tak mohl být v roce 1760 vykácen díl lesa a dříví svezeno do obce na stavbu panského obydlí. Za vcelku nešťastných okolností kupuje panství v roce 1782 Josef Bernard Zhořský ze Zhoře. Nový majitel se brzy pustil do radikální přestavby sídelní budovy, a tak již roku 1790 zaujímal prostor dvou původních usedlostí a byla nazvána „Kaštýlem“. Jednalo se o dosud nejhonosnější panské. Stabilitu do panství přinesl rok 1835. Tehdy si pomalu chátrající panství přijel prohlédnout Wofgang rytíř z Manneru, předseda kriminálního soudu ve Znojmě, též znojemský starosta. Tento vážený muž nakonec

se svou manželkou Návojnou koupili. Ještě dva roky po koupi uvažovali o rekonstrukci brumovského Kaštýlu, ale nakonec zvítězil odvážný plán výstavby budovy nové – budovy, jež začala psát historii zámku Návojná. Manner radikálně přestavil stávající budovy návojského dvora, nákladně je vybavil, přesto nebyl stále spokojen. Proto nechal v roce 1845 vyhotovit nové plány na již skutečně zámeckou budovu. Zámek byl dokončen roku 1851. Wolfgang rytíř Manner měl se svou ženou Barborou dvě děti, Huga a Felicii. Hugo se stal právníkem a do své smrti (1910) byl velkým návojským patriotem a oblíbeným, váženým mužem. Jejich život byl silně ovlivněn výstavbou železnice v letech 1923-1928. Jako majitele velkého dílu místních lesů se Centner-Mannerové stali dodavateli dříví ke stavebním pracím, využili pilu, kterou výhodně koupili v Brumově, a jejich ekonomická situace se výrazně zlepšila. A samozřejmě nejenom jejich. Stavba železnice se stala významným zdrojem obživy pro naše místní a zároveň se spojení se světem nabízelo jako možnost řešení mnoha dalších tíživých okolností. [21]

Přírodní zdroje

Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty (dále jen CHKO BK) byla zřízena výnosem Ministerstva kultury ČSR č.j. 17.644/80 ze dne 3.listopadu 1980, o zřízení chráněné krajinné oblasti. Rozprostírá se na ploše 715 km². Jejím řídicím orgánem je Správa CHKO.

Klimatické podmínky

Průměrná teplota vzduchu se pohybuje kolem 9,0 až 9,9 °C. Průměrná měsíční teplota v prosinci dosahuje -2,4 °C a prosinec je nejchladnějším měsícem roku. Naopak nejteplejším měsícem roku je červenec, jehož průměrná měsíční teplota se pohybuje kolem 18,7 °C. V porovnání s Českou republikou je zde značný počet bouřek, intenzivní srážky s kratší dobou trvání. Nejbližší meteorologická stanice je ve Štítné nad Vláří, která je od Obce Návojná vzdálena 10 km.

Lesní hospodářství

Jedná se o lesnatý kraj. V lesích se těží dřevo. Neustále roste význam lesních ekosystémů plnicích funkce krajinyotvorné, imisního filtru, vodohospodářské,

půdochranné, klimatické a rekreační. Současně plní funkci významného producenta zdroje obnovitelné suroviny. V lesích se vyskytuje hojnost srnčí zvěře. Při troše štěstí lze v přírodě pozorovat i zvěř jelení, lišku, jezevce a je možno narazit i na stopu po rytí divočáků. Běžně můžeme pozorovat zajíce, bažanta a četné druhy ptactva.

Zemědělství

Horské louky a pastviny poskytují možnosti pro specifické formy zemědělské produkce. Například pastevectví a další aktivity, jež souvisí se zachováním svébytného rázu krajiny i kultury.

Tab. 2. Územní rozloha, druhy pozemků v Obci Návojná (stav k 31. 12. 2006)

Název obce	Výměra celkem	v tom							
		zemědělská půda				nezemědělská půda			
		v tom				v tom			
		orná půda	vinice	ovocné sady, zahrady	trvalé travní porosty	lesní půdy	vodní plochy	zastavěné plochy	ostatní plochy
Návojná	800,6	138,1	0,0	13,3	181,5	407,3	3,4	7,9	49,2

[16]

Ze zemědělské půdy zde převažuje orná půda. Dále jsou zde zastoupeny trvale travní porosty, zahrady a ovocné sady. Vinice a chmelnice zde nejsou. Jsou zde Pernicové černoze a pelické černice. V nezemědělské půdě zde převládá lesní půda. Dále jsou zde zastavěné, vodní a jiné plochy.

Pěstují se zde brambory, obilí, kukuřice, řepa, cibule, česnek, mrkev, petržel, řepa cukrovka. Lidé, kteří mají vlastní zahrádky, si pěstují zeleninu sami pro vlastní potřebu. Někteří lidé chovají domácí zvířata, například prasata, králíky, slepice a drobnou drůbež, ale už to není tak časté jak v minulosti. Chov domácích zvířat je častější u starších lidí. Jelikož je tu hodně travních porostů, tak pro vypásání chovají ovce a krávy.

Životní prostředí

Na katastru obce se nachází cenná přírodní lokalita. V přírodní památce Pod Horou jsou chráněny bělokarpatské květnaté louky, přírodní památka Šumlatová je část pastvin

na severním svahu Holého vrchu (830 m n. m.). Mezi přírodní zajímavosti obce patří stoletý Návojský dub, v roce 1999 vyhlášený jako památný strom.

Bílé Karpaty představují mimořádnou oblast mezi našimi velkoplošnými chráněnými územími především proto, že jsou nejvyšším pohořím jihozápadního okraje vlastního karpatského horského systému. Celá oblast (ale zejména její jižní část) byla po mnoho staletí kultivována člověkem. Proto se zde dochovaly mimořádně cenné přírodní hodnoty a na mnoha místech lze hovořit o harmonické krajině. Rozsáhlá historická odlesnění v Bílých Karpatech měla velmi často charakter krajinářských úprav citlivě využívajících zdejších přírodních podmínek. Výsledkem jsou tisíce hektarů jedinečných květnatých luk s roztroušenými dřevinami, které představují dnes typický krajinný ráz Bílých Karpat. Z přírodovědného hlediska jsou tyto květnaté karpatské louky pozoruhodné především bohatostí rostlinných společenstev s vysokým zastoupením kriticky ohrožených druhů rostlin. Bílé Karpaty se staly pojmem především jako území s nejvyšší diverzitou a s největší kvantitou vstavačovitých rostlin (orchidejí) ve střední Evropě. Přírodní i kulturní faktory tak vytvářejí z Bílých Karpat území mimořádně cenné i v evropském kontextu.

Hluk

Silniční doprava – obcí se táhne silnice č. III/50736: Brumov (ČR) – Červený Kameň (SR)

Železniční doprava – Obcí prochází železniční trať na trase Brumov-Bylnice - Valašské Klobouky. Zastávka je zde na znamení a frekvence spojů je 1x za hodinu.

Skládky:

Slavičín – Rarášova. Vlastníkem je Město Slavičín a provozovatelem jsou Služby města Slavičina s.r.o. Skladování zde probíhá déle než 45 let. Na skládku se ročně ukládá cca 5700 t odpadů.

obyvatelstvo

Hustota osídlení je 89 obyvatel/km².

Tab. 3. Obyvatelé v obci Návojná

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
1975	686	19	3	11	23	16	-12	4
1976	690	19	4	8	18	15	-10	5
1977	695	15	11	15	25	4	-10	-6
1978	689	17	7	15	22	10	-7	3
1979	692	14	6	11	19	8	-8	-
1980	692	6	10	3	8	-4	-5	-9
1981	756	10	5	5	24	5	-19	-14
1982	742	13	5	16	15	8	1	9
1983	751	19	7	18	16	12	2	14
1984	765	9	4	9	36	5	-27	-22
1985	743	12	5	20	15	7	5	12
1986	755	11	5	19	15	6	4	10
1987	765	14	10	13	29	4	-16	-12
1988	753	12	5	14	25	7	-11	-4
1989	749	16	7	18	24	9	-6	3
1990	752	14	2	12	36	12	-24	-12
1991	723	13	3	22	48	10	-26	-16
1992	707	20	8	6	38	12	-32	-20
1993	687	9	8	58	17	1	41	42
1994	729	13	12	22	37	1	-15	-14
1995	715	10	9	18	13	1	5	6
1996	721	19	16	28	17	3	11	14
1997	735	10	21	25	15	-11	10	-1
1998	734	9	12	23	10	-3	13	10
1999	744	7	8	12	31	-1	-19	-20
2000	724	13	8	20	14	5	6	11
2001	719	8	4	3	8	4	-5	-1
2002	718	6	6	14	6	-	8	8
2003	726	6	4	4	5	2	-1	1
2004	727	7	13	13	7	-6	6	-
2005	727	13	7	14	9	6	5	11
2006	738	2	8	-	18	-6	-18	-24
2007	714	8	11	17	18	-3	-1	-4

Počet obyvatel v obci se pohybuje kolem 700 obyvatel. Po roce 1990 se začal stěhovat Dětský domov do Smoliny, a tím ubylo občanů (dětí). Pak zde byl zřízen Dům s pečovatelskou službou a obyvatel obce začalo přibývat (spíše starší ročníky). V prosinci roku 2009 byly zprovozněny sociální byty v zámku a přibylo 30 nových občanů.

Tab. 4. Obyvatelstvo podle věkových skupin k 31. 12. 2006

Název obce	Stav	Věková skupina			Průměrný věk	Index stáří (65+/0-14)
	k 31.12.2006	0 - 14	15 - 64	65+		
Návojná	714	129	459	126	39,9	1,0

Zdroj: Český statistický úřad

Bydlení

Většina obyvatel žije v rodinných domcích. Je zde 184 rodinných domků. Bývalý zámek byl přestavěn na bytové jednotky. Je jich zde 15. V současné době bylo zprovozněno nově postavené křídlo zámku a vzniklo dalších 15 bytových jednotek. Tyto bytové jednotky jsou pro sociálně slabé občany.

Památky

Na jihozápadním okraji obce stojí budova zámku. Jedná se o klasicistní zámek. Byl postaven v letech 1846 až 1851. Ve 20. století prošel necitelnou úpravou a dnes jsou v zámecké budově byty. V roce 2009 bylo dostavěno nové křídlo.

Jižním směrem od zámecké budovy roste památný strom - stoletý dub.

V Návojně se dochovalo několik roubených domů, postavených ve stylu lidové architektury.

Obr. 2. Roubené domy

Další zajímavou památkou je kříž ve středu obce pocházející z roku 1863. U železniční stanice v obci je výchozí bod červené turistické značky a vydat se po ní můžeme na vrchol Královec (635 m.n.m.). Kromě turistické trasy vede obcí značená cyklostezka.

Kulturní akce

Návojná je vstupní branou do oblasti zvané Závřší, kde se dlouhou dobu uchovaly národopisné tradice připomínající způsob života dřívější doby. V rázovité části Valašska se dodržuje fašankový průvod nebo velikonoční pochůzka tragačnicků a klepáčnicků. Fašankový průvod organizuje buď TJ Návojná nebo SDH Návojná. Při této příležitosti pořádá obec Obecní zabíjačku. Pro občany bývá připraveno pohoštění. V letních měsících se pořádají dožínky. V době předvánoční obcí prochází svatý Mikuláš s čerty v typických závřšanských maskách. Nový rok místní zahajují zámeckým tříkrálovým koštováním slivovice.

Cyklozávody – v září 2009 se uskutečnil již 5. ročník. Soutěží se v 7 disciplínách, takže si na své přijdou všechny věkové kategorie závodníků. Pro nejmenší bývá připraveno mnoho soutěžních disciplín.

V zimním období obec pořádá lyžařské závody nad Trucovňů. V únoru bývá dětský karneval a pro dospělé Myslivecký ples.

Doprava

Obcí se táhne silnice č. III/50736: Brumov (ČR) – Červený Kameň (SR). Část této silnice ke státní hranici je v současné době v havarijním stavu. Prochází svážným územím. Hlavně v zimě mají místy větší vozidla a autobusy problém při vyhýbají. Tato silnice by se měla opravovat. Velká dopravní stavba s přeshraničním dosahem v hodnotě 275 milionů korun se již připravuje. Krajský zastupitelé schválili projektový a finanční rámec pro rekonstrukci této silnice včetně spolufinancování ve výši 27,5 milionu korun z prostředků kraje. Projekt vzniká ve spolupráci s Trenčianským samosprávným krajem. Pětaosmdesát procent nákladů by měla pokrýt dotace z operačního programu Přeshraniční spolupráce SR – ČR. Jeho cílem je odstraňování bariér v příhraničním prostoru a rozšiřování rozvojového potenciálu území. Dotaci pět procent by měl poskytnout státní rozpočet. Mělo by se vybudovat několik opěrných zdí. Celá trasa bude rozšířena převážně na šestimetrovou šířku, získá nový povrch, bude

provedeno kompletní odvodnění silničního tělesa. V místech s nízkou únosností vozovky bude provedena zcela nová konstrukce.

Infrastruktura

Občanská

V budově obecního úřadu je obecní knihovna. Otevírací doba je ve středu od 15:00 do 18:00. Příležitostně jsou promítány filmy v Obecním domě v Nedašově. Jinak občané můžou navštívit kino v Brumově nebo ve Valašských Kloboukách. V obci je fotbalové hřiště, dále betonové hřiště, kde se v letním období hrává volejbal, nohejbal a tenis. V zimním období se toho hřiště upravuje na kluziště. V blízkosti fotbalového hřiště je koupaliště.

Školství

V obci je Mateřská škola Návojná, příspěvková organizace. Zřizovatelem mateřské školy je Obec Návojná. Mateřská škola má tyto zaměstnance: 1 ředitelka, 1 učitelka, 1 vedoucí školní jídelny, 1 kuchařka, 1 školnice a 1 účetní. Mateřská škola je jednotřídní pro předškolní děti od 3 do 6 let. Provoz mateřské školy je 6,30h - 15,00h. V budově Mateřské školy je i Zvláštní škola. Do základní školy musejí děti docházet do Nedašova.

Zdravotnictví

V obci není zdravotnické středisko. Nejbližší obvodní lékař je v Nedašově. Jinak lidé dojíždějí k obvodnímu lékaři buď do Brumova, nebo do Valašských Klobouk. Nejbližší dětský lékař je v Nedašově a nejbližší zubní lékař je také v Nedašově. Pokud chtějí občané navštívit lékárnou, tak musí do Brumova nebo do Valašských Klobouk.

Dům s pečovatelskou službou

Dům sociálních služeb Návojná je umístěn v příjemném prostředí obce, je obklopen zelení. Objekt byl v letech 1998- 2003 komplexně zrekonstruován, dříve budova sloužila jako Základní škola, později Zvláštní škola internátní, obecní sál a v současnosti nabízí pobyt lidem se zdravotním postižením v 1 - 3 lůžkových pokojích s kompletní ošetrovatelskou péčí. Jde o moderní zařízení otevřeného typu. Kapacita

je 70 míst. Poskytují se zde tyto služby: ošetrovatelská péče, péče praktického lékaře a psychiatra, konziliární vyšetření odborných lékařů, sociálně-právní pomoc, celodenní stravování včetně diet, praní, žehlení, úklid, masáže a rehabilitace, ergoterapeutická dílna, aktivizace klientů, zájezdy, turistika, týdenní rekreace a bohoslužby.

Úřad

Obecní úřad sídlí na adrese Návojná 101, 763 32 Nedašov. Starostou obce je Ing. František Machara. Zastupitelstvo má 7 členů. Na úřadě pracuje 1 účetní. Úřední hodiny pro občany jsou od pondělí do pátku – od 7:00 – 12:00 a od 13:00 – 15:00. Telefonní spojení je 577 335 562. E-mail na obec je info@navojna.cz nebo obec.navojna@sendme.cz.

Hasičský záchranný sbor

Sbor dobrovolných hasičů v Návojně byl založen v roce 1926. V té době měl 18 členů činných a 3 členy přispívající. Tito se usnášeli přistoupit do svazku župy Komenského 48 ve Valašských Kloboukách. Za dva roky bylo v obci postaveno hasičské skladiště. Po špatných zkušenostech při hašení požáru domu č.p. 74 bylo rozhodnuto pořídit první požární stříkačku. Budova skladiště se několikrát přestavovala a v roce 1984 se začalo se stavbou nové hasičské zbrojnice. Za dva roky byla dokončena a pojala celý vozový park.

Technické vybavení

Pošta	NE
Škola	NE
Mateřská škola	ANO
Zdravotnické zařízení	NE
Policie	NE
Kanalizace	ANO
Vodovod	ANO
Plynofikace	ANO

Obec má svoji příspěvkovou organizaci – Mateřskou školu. Základní školu děti navštěvují v Nedašově. Nejbližší pošta je v Nedašově. Nejbližší zdravotnické zařízení je v Nedašově. Obec je připojena na plyn, vodovod a kanalizaci.

Maloobchodní síť

V obci je 1 prodejna potravin COOP TUTY. Otevírací doba je zde od pondělí do pátku od 7:00 do 12:00 a pak od 13:00 do 16:00. V sobotu je prodejna otevřena od 7:00 do 10:00. Tato prodejna byla nedávno zvětšena a teď nabízí zákazníkům větší výběr zboží.

Trh práce

Jelikož Návojná leží v příhraniční oblasti se Slovenskem, je zde daleko těžší najít práci. Hodně lidí jezdí za prací po celém území ČR (někdy i mimo území ČR) a domů se vracejí na víkendy. Někteří lidé jsou nuceni dojíždět desítky kilometrů. Občané dojíždí do práce do Brumova, do Valašských Klobouk, Slavičína, do Zlína, na Vsetín, i do Valašského Meziříčí.

Tab. 5. Ekonomické subjekty podle vybraných právních forem k 31. 12. 2006

Název obce	Celkem	z toho							
		státní organizace	akciové spol.	obchodní spol.	družstevní organizace	počet podnikatelů - fyzické osoby	samostatně hospodařící rolníci	svobodná povolání	počet registrov. jednotek - zemědělský podnikatel
Návojná	84	2	-	1	-	63	9	1	-

[16]

V Návojně je hodně osob samostatně výdělečně činných. V roce 2006 zde sídlila firma Herbex (výroba bylinných čajů a instantních nápojů), ale od roku 2008 už sídlí v sousední obci Nedašov.

Tab. 6. Nezaměstnanost v obci Návojná

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
%	13,04	16,7	9,4	8,7	12	14,9

[16]

V posledních 6ti letech byla největší nezaměstnanost v roce 2005. Pak se situace začala zlepšovat. V důsledku celosvětové hospodářské krize podniky začaly propouštět a nezaměstnanost se zase zvyšuje.

Tab. 7. Ekonomické subjekty podle převažující činnosti OKEČ V Obci Návojná
k 31. 12. 2006

Celkem	v tom odvětví								
	země- dělství, lesnictví, rybolov	průmysl	Staveb- nictví	doprava a spoje	obchod, prodej a oprava mot. vozidel	ostatní obchodní služby	veřejná správa a obrana, povinné soc. pojist.	školství a zdra- votnictví	ostatní veřejné, soc. a osobní služby
84	13	10	32	1	16	4	2	2	4

[16]

Tab. 8. Ekonomické subjekty podle kategorie počtu zaměstnanců
k 31. 12. 2006

Název obce	Celkem	v tom					
		bez zaměstnanců	1 až 9	10 až 49	50 až 249	více jak 249	nezjištěno
Návojná	84	36	5	1	-	-	42

[16]

Hodně lidí z obce je zaměstnáno ve větších firmách, které sídlí v areálu bývalého MEZu, jinak v okolí převažují firmy s malým počtem zaměstnanců (do 10 zaměstnanců).

Cestovní ruch

Ten, kdo zavítá do Návojně, může navštívit koupaliště, fotbalové hřiště, asfaltové hřiště pro různé hry. V okolí Návojně je překrásná příroda. Obec je součástí CHKO Bílé Karpaty. Po značené turistické trase se můžeme dostat až na Královec.

V obci jsou 2 restaurace. Nejbližší ubytování je možné v Brumově – Bylnici.

SWOT

Silné stránky

- přírodní bohatství (zachované životní prostředí)
- zdravé životní prostředí
- pohraniční spojení na Slovensko
- člen Mikroregionu Jižní Valašsko
- tradice – obnova lidových tradic
- prostor pro rozvoj turistiky (pěší turistika, cykloturistika, lyžování)
- hodně lesů
- dobrý stav lesů
- příhodné klima pro život v regionu – minimum průmyslu
- turisticky nepřelidněno
- mateřská škola
- dům sociálních služeb
- dostatek kulturních akcí
- dostatek sportovních akcí
- aktivní společenské organizace
- dobrá spolupráce s okolními obcemi
- existence sdružení a spolků
- napojení na vlakovou dopravu
- obecní byty
- přírůstek obyvatel
- občané renovují své rodinné domy
- bydlení pro seniory
- koupaliště
- sportovní areál
- možnost připojení k internetu – více poskytovatelů

Slabé stránky

- špatná poloha vůči ČR
- nerozvinuté vztahy se Slovenskem
- velká vzdálenost od Prahy a od velkých měst

- nepřekný vzhled zemědělských objektů
- převažující vytápění uhlím a ostatními látkami neúměrně poškozují ovzduší
- těžba dřeva
- současný odliv lidí z venkova
- absence základní školy
- absence možnosti ubytování pro turisty
- nedostatek pracovních příležitostí
- nižší příjmová úroveň obyvatel
- nízká dopravní obslužnost
- malé využití alternativních energetických zdrojů
- vysoká míra nezaměstnanosti
- hodně lidí, kteří dojíždějí za prací po celé ČR (i do ciziny)
- absence lékaře, pošty
- zánik některých řemesel
- zvyšující se průměrný věk obyvatelstva
- pouze 1 prodejna potravin
- absence firem

Příležitosti

- Využití fondů, dotací
- Využití mezinárodní spolupráce (se Slovenskem)
- Obnova tradic
- Zvýšení zaměstnanosti – rozvoj služeb a malých zpracovatelských firem
- Podpora podnikání a vytváření pracovních míst
- Udržení rodin s dětmi
- Využití přírodní bohatství
- Využití kulturních a sportovních akcí k rozšíření dalších služeb
- Rozvíjet a zavádět alternativní zdroje energie
- Spolupráce obcí na společných projektech
- Propagace regionu
- Budování cyklostezek a cyklotras
- Spolupráce s místními podnikateli

Ohrožení

- Zhoršující se stav místních komunikací
- Nárůst silniční dopravy
- Narušení krajinného rázu nevhodnou zástavbou
- Nedostatek financí na dané projekty
- Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou pracovních sil
- Politická situace ve státě
- Špatná legislativa
- Nezkušenost s administrací projektů
- Stárnutí populace
- Hodně lidí bude v důchodovém věku a méně lidí v produktivním věku
- Stoupá rozvodovost a klesá počet sňatků
- Nedostatek pracovních příležitostí
- Prohloubení nezaměstnanosti
- Zánik některých lidových tradic
- Hodně lidí vystudovaných v jednom oboru (nebude různorodost)
- Vliv klimatických změn

4 Financování malých obcí v okrese Zlín na příkladu obce Návojná

Jelikož nikde není přesná definice malé obce, tak jsem si zvolila, že ve své diplomové práci budu za malou obec považovat obec do 1 000 obyvatel. Počet obyvatel v níže uvedené tabulce je k 1. 1. 2009.

Tab. 9. Malé obce z okresu Zlín a jejich počet obyvatel

1	Bělov	272
2	Biskupice	741
3	Bohuslavice nad Vlárí	407
4	Bohuslavice u Zlína	804
5	Bratřejov	761
6	Březová	491
7	Březůvky	667
8	Dešná	171
9	Dobrkovice	276
10	Dolní Lhota	605
11	Doubravy	477
12	Drnovice	443
13	Držková	356
14	Haluzice	77
15	Horní Lhota	551
16	Hostišová	465
17	Hrobice	488
18	Hřivínův Újezd	542
19	Jasenná	944
20	Jestřabí	299
21	Kaňovice	266
22	Karlovice	243
23	Kašava	916
24	Kelníky	156
25	Komárov	336
26	Křekov	161
27	Lhota	810
28	Lhotsko	254
29	Lípa	715
30	Lipová	334
31	Loučka	474
32	Ludkovice	705
33	Lukoveček	423
34	Lutonina	402
35	Machová	547
36	Mysločovice	622
37	Návojná	710
38	Nedašova Lhota	737
39	Neubuz	452
40	Oldřichovice	374
41	Ostrata	359
42	Petrůvka	326
43	Podhradí	196
44	Podkopná Lhota	313
45	Pohořelice	820
46	Poteč	781
47	Provodov	744
48	Racková	765
49	Rokytnice	589
50	Rudimov	249
51	Sazovice	723
52	Sehradice	759
53	Slopné	571
54	Šanov	512

54	Šanov	512	58	Velký Ořechov	728
55	Šarovy	244	59	Veselá	763
56	Tichov	337	60	Vlachova Lhota	233
57	Ublo	258	61	Vlčková	380
58	Velký Ořechov	728	62	Vysoké Pole	809

Zdroj: vlastní na základě údajů z Českého statistického úřadu

Při rozčleňování obcí Zlínského kraje na malé a větší jsem byla překvapena, kolik máme malých obcí. V okrese Zlín je 15 obcí, které mají do 300 obyvatel. 28 obcí, které mají mezi 301 – 700 obyvateli a 19 obcí v rozpětí mezi 701 až 1 000 obyvateli. Nad 1 000 obyvatel se dostalo 27 obcí (městysů, měst).

V malých obcích ve Zlínském kraji žilo k 1. 1. 2009 30 933 obyvatel, což představuje 16% obyvatel Zlínského kraje. V obcích a městech nad 1 000 obyvatel žilo 162 221 obyvatel, což představuje 84 % obyvatel Zlínského kraje. Ve Statutárním Městě Zlín (které je započítáno do obcí nad 1 000 obyvatel) žilo 75 860 obyvatel, což představuje 39% obyvatel z celého okresu Zlín.

4.1 Problémy při sestavování rozpočtu

Vyrovnanost rozpočtu – některé obce si sestavují nevyrovnaný rozpočet. Základní rovnicí sestavení rozpočtu je: Příjmy – výdaje + financování = 0. Znamená to, že saldo příjmů a výdajů je vždy kryto financováním.

Rozpočtování dotací bez smlouvy – některé obce si rozpočtují příjem dotací, o které si žádali, ale ještě nepodepsali smlouvu, nebo jim zatím dotace nebyla schválena. Obce si můžou dát do rozpočtu pouze dotace, na které mají podepsanou smlouvu, příslib nebo rozhodnutí.

Neuvádění účelových znaků u položek třídy 4 – Přijaté dotace. Vyhláška Ministerstva financí 16/2001 Sb, o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků, stanovila položky, u kterých se musí povinně uvádět účelové znaky (např. 4111,

4113, 4116, 4211, 4213, 4216,). Pokud u těchto položek není uveden účelový znak, jedná se o nepovolenou kombinaci.

Chybou je, i když si obec označí účelovým znakem pouze přijetí dotace a neoznačí si výdaje. V určitých případech nemusí být výdaje označeny: pokud byly výdaje už v předcházejícím roce, nebo pokud budou výdaje až v roce následujícím.

Vyhláška Ministerstva financí č. 16/2001 také stanoví, u kterých položek se uvádějí ORGy obcí. Jedná se o tyto příjmové položky: 5321, 5329, 6341, 6349 a tyto výdajové položky: 4121, 4129, 4221, 4229. Pokud si obce nebo dobrovolné svazky obcí mezi sebou posílají peníze, měli by uvádět ORG dané obce (dobrovolného svazku obcí). Například, pokud zasílá Obec Návojná příspěvek Mikroregionu Jižní Valašsko, tak to dají do rozpočtu takto: Obec Návojná to dá do výdajů: položka 5329 (Ostatní neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně), ORG 1092 (jedná se o ORG Mikroregionu Jižní Valašsko). Mikroregion Jižní Valašsko to přijme na položce 4121 (Neinvestiční přijaté transfery od obcí), ORG uvede 1048 (jedná se o ORG obce Návojná).

Chybou je, když si obec dá položku 5329 (Ostatní neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně) ve vazbě na paragraf 6171 (činnost místní správy). Obce totiž neposkytují dobrovolným svazkům obcí příspěvky na výkon státní správy (dobrovolný svazek obcí za ně výkon státní správy nedělá). Tím, že si to dají na paragraf 6171, si navyšují výdaje na výkon státní správy.

Jako **schodkový** ($P < V$) může být **rozpočet** schválen v případě, že schodek může být uhrazen finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku. Obce někdy dělají tu chybu, že si do rozpočtu zahrnou i úvěr, na který ještě nemají smlouvu (pokud nemají smlouvu, tak by měli mít alespoň smlouvu o smlouvě budoucí, a nebo příslib od banky).

Návrh rozpočtu musí ÚSC zveřejnit oběma způsoby (na úřední desce i elektronicky), jinak se jedná o správní delikt. Do 15ti denní lhůty pro zveřejnění návrhu rozpočtu se

započítává den vyvěšení i den sejmutí návrhu, i když nebyl v tyto dny zveřejněn po celých 24 hodin. Do lhůty pro zveřejnění návrhu se započítávají i všechny kalendářní dny včetně sobot a nedělí. Občané mohou dávat připomínky k návrhu rozpočtu - buď písemně ve lhůtě, kdy je návrh rozpočtu vyvěšen, nebo ústně na zasedání zastupitelstva, na kterém je návrh rozpočtu projednáván.

Rozpočtové provizorium - mělo by se jednat pouze o mimořádnou situaci (např. pokud nově zvolené zastupitelstvo nesouhlasí s připraveným rozpočtem), ale bohužel u některých obcí se jedná o běžně užívanou praxi. Rozpočtové provizorium může být schváleno v různých podobách a s různou délkou trvání. Neexistuje jednoznačný návod, jak mají taková pravidla vypadat.

4.2 Označování dotací účelovými znaky a čísly územního celku

Ve vyhlášce 16/2001 Sb. o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků je v příloze č. 6 uvedeno, že údaje o skutečně přijatých transferech a půjčkách uvedených na položkách 4111, 4113, 4116, 4118, 4123, 4160, 4211, 4213, 4216, 4218, 4223, 4240, 8113 a 8123 se člení podle účelových znaků nebo podle čísla územního celku.

Účelový znak je 5ti místný. Pokud se jedná o dotace z EU, tak se před tento účelový znak dává nástroj a zdroj. Pokud se jedná o dotace z Ministerstva financí (operace státních finančních aktiv, všeobecná pokladní správa), tak se dotace zařídí na položku 4111 (neinvestiční) nebo 4211 (investiční) a účelový znak začíná dvojčíslím 98 a další 3 místa se doplňují podle příslušného programu (98xxx). Dotace od Regionálních rad obce zařídí na položku 4123 (neinvestiční) nebo 4223 (investiční) a účelový znak je 82xxx až 88xxx. U dotací ze státních fondů se dotace zařídí na položku 4113 (neinvestiční) nebo 4213 (investiční) a účelový znak je 89xxx až 94xxx. Na položky 4118 (neinvestiční) a 4218 (investiční) se zařídí neinvestiční převody z Národního fondu na stanovený účel. Jedná se o speciální programy z Evropského hospodářského prostoru – Norsko. Účelové znaky začínají 95xxx. V případě dotací z ministerstev (kromě Ministerstva financí) se dotace zařídí na

položku 4116 (neinvestiční) nebo 4216 (investiční) a účelový znak začíná na dvojčíslí 02, 04, 07, 13, 14, 15, 17, 22, 27, 29, 33, 34, 35, 38, 74 a 75. Aktuální znění těchto účelových znaků nalezneme na stránkách Ministerstva financí, nebo na www.kr-zlinsky.cz, informace pro obce, informace odborů, odbor ekonomický – číselník účelových znaků.

Pokud se jedná o dotace z EU, tak se před účelový znak vkládá nástroj a zdroj. Tento číselník najdeme v příloze č. 5 vyhlášky MF 16/2001 Sb. Nástroj může být 01 až 87. Nástroje jsou určovány podle jednotlivých operačních programů. Zdroj může být 1, 5, 6, 7, 8, 9. Nejčastěji se používá 1 a 5. 1 znamená, že se jedná o peníze z ČR. 5 znamená, že se jedná o peníze z EU. Někdy se ještě používá zdroj 9 – prostředky ze zahraničí – finanční mechanismy. Kód 5 a 6 používají pouze kapitoly státního rozpočtu a státní fondy.

Obec Návojná dostala investiční dotaci z ROP Střední Morava. Z regionální rady jim zaslali informace k financování projektu. Bylo tam uvedeno, že celkové způsobilé výdaje mají členit takto:

Zdroj financování	%
Příspěvek společenství	85
Regionální rada – státní rozpočet	5
Vlastní zdroje příjemce	10

Výše dotace byla 10 320 513 Kč. Při účtování si obec tuto dotaci v příjmech zatřídila takto:

Příspěvek společenství (85%) – prostředky z ERDF:

Položka 4216, účelový znak 38587505, částka 9 747 151,17 Kč.

Prostředky SR (5%):

Položka 4216, účelový znak 38187501, částka 573 361,83 Kč

Účelový znak 38587505 byl sestaven takto: 38 je nástroj – Regionální operační programy, 5 je zdroj – prostředky EU a 87505 je účelový znak Regionu soudržnosti Střední Morava – ROP RS Střední Morava – IV (investiční) – EU. Účelový znak 38187501 byl sestaven takto: 38 je nástroj – Regionální operační programy, 1 je zdroj –

prostředky ČR a 87501 je účelový znak Regionu soudržnosti Střední Morava – ROP RS Střední Morava – IV (investiční) – SR.

Ve výdajích musí obec označovat i jejich vlastní podíl, který do projektu vložili (10% - částka 1 146 724 Kč). Tento podíl si označí účelovým znakem 38100000. 38 je nástroj – Regionální operační programy, 1 je zdroj – prostředky ČR, dalších 5 míst se neobsazuje, jelikož se jedná o jejich vlastní prostředky.

Označování příspěvků obcím a dobrovolným svazkům obcí je vysvětleno v kapitole – Problémy při sestavování rozpočtu.

4.3 Příjmy obcí

Obce jsou mimo činnosti v rámci samostatné působnosti zodpovědné i za výkon přenesené působnosti. K jejímu financování slouží sdílený daňový výnos, dotace a správní poplatky. Obcím jsou vypláceny dotace převážně účelové, a to jak běžné (na financování provozních potřeb), tak také kapitálové na zajištění určitého standardu poskytovaných veřejných statků. Dotace rozdělujeme na základě toho, jakým způsobem je obce získávají. Pokud mají na dotace automaticky nárok a dostávají je pravidelně, aniž by o ně musely žádat – jedná se o nárokové dotace. Pokud musí obec o dotaci žádat, musí splnit určitá kritéria a nemá na ně automaticky nárok – jedná se o dotaci nenárokovou. Nenárokovou dotací je například souhrnný finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtům obcí. Obce získávají dotace z rozpočtových kapitol ministerstev, ze státních mimorozpočtových fondů, od krajů a v neposlední řadě také z Evropské unie. [4]

4.3.1 Dotace

Dotace a transfery slouží obcím a krajům k financování státní správy vykonávané územními celky v přenesené působnosti a k zajištění určitého standardu veřejných služeb. Obce mohou získávat dotace vyplácené na základě souhrnného finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu územních rozpočtů, dotace z kapitoly všeobecná pokladní správa, dotace z rozpočtových kapitol jednotlivých ministerstev, ze státních mimorozpočtových fondů, z Evropské unie. Obce získávají dotace i z rozpočtů krajů. Malé obce mají možnost čerpat z EU v rámci cíle Konvergence z Programu rozvoje venkova. [4]

Dotace rozdělujeme na specifické účelové a všeobecné neúčelové dotace. Specifické účelové dotace jsou poskytovány na předem stanovený účel. Obec je zodpovědná poskytovateli za jejich užití k danému účelu. Všeobecné neúčelové dotace obec obdrží na základě stanoveného kritéria, ale jejich užití je zcela v jejich kompetenci (v rámci platné legislativy). Oba tyto typy mohou být používány k financování jak běžných, tak i kapitálových výdajů. Účelové dotace mohou být podmíněny tím, že vyžadují od obcí jejich spoluúčast na financování daných výdajů. [4]

Dotace poskytované v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí

Obsahem finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí je příspěvek na školství, dotace na vybraná zdravotnická zařízení, příspěvek na výkon státní správy a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím. Tuto dotaci mají obce zařazenou na položce 4112 – Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu.

Příspěvek na školství je určen na částečnou úhradu provozních výdajů základních, mateřských, speciálních základních a mateřských škol, víceletých gymnázií (pokud v nich žáci plní povinnou školní docházku), mateřských a základních škol při zdravotnických zařízeních zřizovaných obcemi a hl. m. Prahou a dále pro přípravné stupně speciálních škol zřizovaných obcemi a hl. m. Prahou.

Kritériem pro výpočet příspěvku na rok 2009 je počet žáků, který vychází z údajů převzatých z výkazů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy za školní rok 2007/2008 (v době zpracování návrhu rozpočtu na rok 2009 nebyly aktuálnější údaje k dispozici). Při sestavování rozpočtu bude obec vycházet z objemu dotace, kterou jí rozepíše kraj na základě aktualizovaných údajů o počtech žáků (podle zahajovacích výkazů za školní rok 2008/2009). Na rok 2008 činil tento příspěvek 1 404 Kč. Po aktualizaci krajem vyšel tento příspěvek na 1429 Kč. Na rok 2010 činil tento příspěvek 1401 Kč, po aktualizaci krajem 1 407 Kč. Po aktualizaci krajem vyšla tato částka vyšší, jelikož k 1. 9. 2009 bylo méně žáků než k 1. 9. 2008. Až se bude postupně počet žáků zvyšovat, tak po aktualizaci krajem bude tato částka nižší.

Dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím je poskytována z toho důvodů, že se zánikem okresních úřadů přešly do samosprávné

působnosti obcí zřizovatelské funkce k vybraným organizacím. Jedná se o organizace působící v odvětví kultury (knihovny, divadla apod.). Dotace je určena na úhradu provozních výdajů těchto organizací. V okrese Zlín tuto dotaci nezískává nikdo.

Dotace na výkon státní správy je určena na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy.

Minimální částka pro rok 2009 byla **7 400 Kč**. Pro rok 2010 je minimální částka **79 800 Kč**. Ve srovnání s rokem 2009 nejsou příspěvky valorizovány. Do objemů dat byly promítnuty pouze vlivy vyplývající ze změny počtu obyvatel, počtu žáků, apod. Výjimkou je navýšení příspěvku na výkon státní správy pro obce a pro hl. město Prahu o 2 mld. Kč. Důvodem je postupné odstranění disproporcí v míře krytí přenesené působnosti.

Na základě výstupů z „Analýzy financování výkonu státní správy a samosprávy územních samosprávných celků, kterou pro Ministerstvo financí ČR zpracovávaly vysoké školy, existuje nedostatečná výše úhrad za služby v rámci přenesené působnosti. Z výpočtů vyplynulo, že u nejmenších obcí dochází ke krytí výdajů pouze z 20 % (tedy že služby pro stát financují ze svých prostředků určených pro rozvoj obce). Na základě nedostatečného financování výkonu státní správy na úrovni obcí dochází od roku 2010 ke zvýšení procenta úhrady pro obce I.a II. typu. Po tomto navýšení by míra financování (příspěvek na výkon státní správy + správní poplatky, příp. sankce) měla dosahovat 95 % nákladů. Ke krytí přenesené působnosti slouží nejenom příspěvek na výkon státní správy, ale také i správní poplatky a nahodilé příjmy (např. pokuty), účelové dotace a vlastní příjmy.

4.3.1.1 Stanovení výše příspěvku na výkon státní správy pro obce (s výjimkou obcí s rozšířenou působností)

V roce 2010 je příspěvek na výkon státní správy obcím stejně jako v předchozích letech rozdělován podle metodiky zpracované Ministerstvem vnitra, která byla poprvé použita v roce 2006. Oproti roku 2009 však bylo upuštěno od systému „kumulovaného“ příspěvku podle působností (výše příspěvku na výkon státní správy byla stanovena jako součet částek vypočtených na základě příslušných vzorců a koeficientů podle

jednotlivých správních působností) – kromě obcí s rozšířenou působností. Dosavadní kumulace příspěvku podle působností neumožňovala snížit disproporce v míře krytí výdajů na přenesenou působnost podle jednotlivých kategorií obcí. Obce byly pro potřeby výpočtu rozděleny do několika skupin, a to podle nejvyšší dosažené správní role – obce se základní působností, obce s matričním úřadem, obce se stavebním úřadem, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. U obcí s rozšířenou působností se propočtové koeficienty „A, B, C“ ani kumulativní princip zjištění výše příspěvku podle působností nezměnil.

Výše příspěvku (P) se vypočítává podle tohoto vzorce:

$$P = \frac{B}{A + \sqrt{SO}} \times SO$$

Dosazuje se zde počet obyvatel správního obvodu vyjádřený v tisících. U obcí se základní působností, jejichž správní obvod je menší než 300 obyvatel, je pro účely výpočtu příspěvku podle vzorce 1 stanoven správní obvod na 300 obyvatel. Výše příspěvku je závislá na rozsahu přenesené působnosti k výkonu státní správy a na velikosti správního obvodu (SO) vyjádřené počtem obyvatel. Pro rok 2010 byl celkový objem příspěvku na výkon státní správy u obcí (výjimkou jsou obce s rozšířenou působností) navýšen oproti úrovni roku 2009 o 1 462 mil. Kč na odstranění disproporcí v úhradě výdajů na přenesený výkon státní správy. Velikost správních obvodů je propočtena na počty obyvatel obcí podle bilance obyvatel České republiky k 1. 1. 2009.^[15]

Hodnoty koeficientů „A“ a „B“ jsou stanoveny v závislosti na rozsahu přenesené působnosti k výkonu státní správy (např. obec, která je matričním a současně stavebním úřadem a není obcí s pověřeným obecním úřadem, pro stanovení výše příspěvku dosadí koeficienty A, B odpovídající řádku 3 a SO odpovídající velikosti správního obvodu stavebního úřadu) a na celkovém objemu finančních prostředků pro danou kategorii obcí a činí:

Tab. 10. Hodnoty koeficientů A a B při výpočtu příspěvku na výkon státní správy

ř.	Kategorie obcí podle dosažené úrovně výkonu státní správy	A	B
1	Obce se základní působností	51,61623651	13862920,28
2	Obce s působností matričního úřadu	188,1550315	42014713,01
3	Obce s působností stavebního úřadu	52,36425042	22938153,03
4	Obce s pověřeným obecním úřadem	62,83943530	36351461,19

[15]

Pro obce s rozšířenou působností je tento výpočet jiný, ale jelikož se zabývám financováním malých obcí, tak tento výpočet neuvádím.

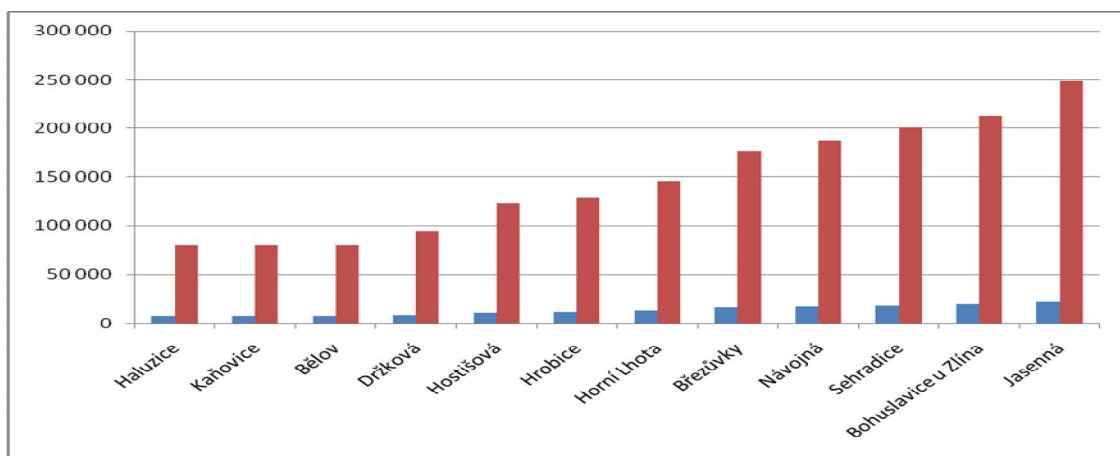
Tab. 11. Příklady navýšení souhrnného dotačního vztahu SR k rozpočtům obcí (položka 4112)

obec	počet obyvatel k 1.1.2009	2009		2010	
		přísp. na výkon SS	4112	přísp. na výkon SS	4112
Haluzice	77	7 400	7 400	79 800	79 800
Kaňovice	266	7 400	7 400	79 800	79 800
Bělov	272	7 400	7 400	79 800	79 800
Držková	356	8 900	34 600	94 600	122 700
Hostišová	465	11 100	11 100	123 300	123 300
Hrobice	488	11 500	50 800	129 400	183 600
Horní Lhota	551	13 500	60 700	145 900	179 000
Březůvky	667	16 400	71 000	176 400	229 000
Návojná	710	17 300	55 900	187 700	226 400
Sehradice	759	18 500	88 500	200 500	274 400
Bohuslavice u Zlína	804	19 400	89 400	212 300	275 600
Jasenná	944	23 000	131 600	248 900	342 500

Zdroj: Krajský úřad Zlínského kraje

Pro znázornění jsem vybrala 12 obcí různých velikostních kategorií a u nich porovnávala výši příspěvku na výkon státní správy. Tady vidíme, že obce do 300 obyvatel získaly v roce 2009 částku 7 400 Kč a v roce 2010 dostanou 79 800 Kč. Všechny obce spadají do kategorie 1 – obce se základní působností. Příklad výpočtu příspěvku na výkon státní správy pro Obec Návojná je uveden dále.

Graf 1. Výše příspěvku na výkon státní správy v letech 2009 a 2010

Zdroj: vlastní

Na tomto grafu můžeme vidět navýšení příspěvku na výkon státní správy. Modře je výše příspěvku na výkon státní správy v roce 2009 a červeně je výše příspěvku v roce 2010.

Tab. 12 Navýšení příspěvku na výkon st. správy (v%)

obec	výše %
Haluzice	1 078,38
Kaňovice	1 078,38
Bělov	1 078,38
Držková	1 062,92
Hostišovná	1 110,81
Hrobice	1 125,22
Horní Lhota	1 080,74

Březůvky	1 075,61
Návojná	1 084,97
Sehradice	1 083,78
Bohuslavice u Zlína	1 094,33
Jasenná	1 082,17

Zdroj: vlastní na základě tab. č. 11

Tady můžeme vidět jak velké je procento navýšení příspěvku na výkon státní správy u menších obcí. Tyto malé obce dostanou až 10krát více než v roce 2009. U obcí s rozšířenou působností je stanoven jiný způsob výpočtu a tam tak velký nárůst nebyl.

4.3.1.2 Dotace z rozpočtu Zlínského kraje

Obce můžou žádat o dotace z rozpočtu Zlínského kraje. Na webových stránkách Zlínského kraje jsou aktuálně uváděny výzvy. Obce, ale i fyzické a právnické osoby často žádají o příspěvek na hospodaření v lesích. Mohou žádat o příspěvek na obnovu, zajištění a výchovu porostů (přirozená obnova a umělá obnova, umělá obnova sadbou, výchova lesních porostů do 40 let skutečného věku porostu, odstraňování lesních porostů v rámci rekonstrukce a přeměny porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinou skladbou), dále příspěvek na ekologické a k přírodě šetrné technologie (vyklizování nebo přibližování dříví lanovkou nebo koněm v lesním porostu, ...). Obce dále žádají o dotace z Fondu kultury Zlínského kraje. Dotace jsou určeny na podporu kulturních aktivit a akcí regionálního a celostátního významu zaměřených zejména na estetickou výchovu dětí a mládeže, rozvoj amatérské a místní kultury, podporu uměleckých, řemesel a lidových tradic, výstavy a prezentační akce a na podporu vydavatelské činnosti.

4.3.2 Daňové příjmy

Daně dělíme na daně výlučné a sdílené. Výlučná daň znamená, že je pouze jeden její příjemce. Patří zde daně spotřební (jsou příjmem státního rozpočtu), daň z příjmu právnických osob, jejímž poplatníkem je obec (příjemcem je obec, která je poplatníkem), dále daň z příjmu právnických osob, jejímž poplatníkem je kraj (příjemce je kraj, který je poplatníkem), daň silniční (jedná se o příjem Státního fondu dopravní infrastruktury), daň z nemovitostí (příjemcem je obec, na jejímž katastrálním

území se nemovitost nachází) a dále pak daň darovací, dědická a daň z převodu nemovitostí (jsou příjmem státního rozpočtu). Sdílená daň znamená, že se její výnos rozděluje mezi více příjemců. Patří zde daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob (bez daně placené obcemi a kraji), daň z příjmu fyzických osob. Tyto daně se rozdělují mezi obce, kraje a státní rozpočet. Dále zde patří daň z minerálních olejů (tato daň se rozděluje mezi státní rozpočet a Státní fond dopravní infrastruktury. Daně dále dělíme na daně nepřímé, přímé, majetkové a poplatky. Nepřímou daní rozumíme, že není přímo znám poplatník. Patří tady daň z přidané hodnoty a daně spotřební. U přímé daně je znám poplatník. Patří sem daň z příjmu právnických osob, daň z příjmu fyzických osob silniční daň a daň z převodu nemovitostí. Mezi daně začleňujeme i poplatky. Jedná se správní poplatky, místní poplatky, soudní poplatky, poplatky hrazené při ochraně životního prostředí a cla.

V roce 2007 byla schválena novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. ledna 2008. Na základě této novely jsou sdílené daně mezi obce rozdělovány podle nových principů, které významně posilují příjmy menších obcí. Byly zavedeny nové kritéria (celková výměra území obce, prostý počet obyvatel obce) a byly odstraněny skokové přechody mezi velikostními kategoriemi obcí. Dále bylo schváleno zvýšení podílu obcí na sdílených daních z 20,59% na 21,04%. Tento zákon stanovuje výnos, který plyne územním samosprávným celkům zcela (tzv. svěřené daně) a dále určuje procentuelní podíl na výnosu těchto daní, jejichž inkaso je rozděleno mezi více veřejných rozpočtů (sdílené daně). Dále stanovuje, jakým způsobem se daňové příjmy, které jsou určené pro územní samosprávné celky, dále přerozdělují mezi konkrétní obce a konkrétní kraje.

Kritérium rozlohy obce má váhu 3%, kritérium prostého počtu obyvatel má také váhu 3 % a kritérium přepočteného počtu obyvatel má váhu 94 %.

Podle výměry katastrálních území obce se přerozdělují pouhá 3% inkasa sdílených daní. Na základě zavedení tohoto kritéria by měly nejvíce získat obce s větší výměrou katastrálních území a zároveň malým počtem obyvatel (zejména do 300 obyvatel),

kterým daňové příjmy z roku na rok vzrostly mnohdy několikanásobně. Toto zvýšení by mělo i kompenzovat výdaje spojené s opravami a údržbou místních komunikací a výdaje na dopravní obslužnost.

Tab. 13. Daňové příjmy vybraných obcí v letech 2007 a 2008

Obec	počet obyvatel	výměra katastrálního území (ha)	rok		% nárůst
			2007	2008	
Haluzice	77	407,87	486 850,94	809 359,43	166,24
Dešná	171	216,43	1 046 521,17	1 295 483,92	123,79
Kaňovice	266	460,92	2 003 813,64	2 286 827,99	114,12
Bělov	272	343,76	1 809 302,35	1 933 919,72	106,89
Dobrkovice	276	433,12	1 898 128,25	2 242 372,24	118,14
Návojná	710	800,59	4 907 010,75	5 223 906,27	106,46
Vysoké Pole	809	1 211,34	6 415 661,33	8 138 063,81	126,85
Valašské Klobouky	5 139	2 693,84	37 599 926,52	40 213 170,67	106,95

Zdroj: vlastní na základě výkazů Fin 2-12 obcí

Výše uvedená tabulka nám ukazuje nárůst daňových příjmů u malých obcí Zlínského kraje v letech 2007 a 2008. Největší nárůst vidíme u obce Haluzice, která má pouze 77 obyvatel a větší výměru katastrálního území. Tato obec měla v roce 2008 o 66 % větší daňové příjmy než v roce 2007. Ve výše uvedené tabulce vidíme, že všem výše uvedeným malým obcím se příjmy zvýšily. Do daňových příjmů byla zahrnuta daň z přidané hodnoty, daň z příjmu právnických osob, daň z příjmu fyzických osob (vybírání zvl. sazbou, z podnikání – sdílená část, z podnikání – 30 % motivace obcí, ze závislé činnosti – sdílená část, ze závislé činnosti – 1,5 % motivace) a daň z nemovitostí.

Patří zde sdílené daně dle zákona č. 243/2000 Sb. Sdílené daně vybírá stát a rozděluje je na obce a kraje. Patří sem:

Tab. 14. sdílené daně

položka	Daňový příjem
1211	Daň z přidané hodnoty
1121	Daň z příjmu právnických osob
	Daň z příjmu fyzických osob
1113	v tom: vybíraná zvl. sazbou
1112	z podnikání - sdílená část
1112	z podnikání - 30% motivace obcí
1111	závislá činnost - sdílená část
1111	závislá činnost - 1,5 % motivace
1511	Daň z nemovitostí

[5]

K rozlišení položek slouží předčíslení účtů ČNB, ze kterých je daň převáděna.

Tab. 15. předčíslení účtů ČNB, ze kterých jsou daně převáděny

Daňový příjem	obce	kraje	položka
	převodový účet státního rozpočtu u ČNB	převodový účet státního rozpočtu u ČNB	
Daň z přidané hodnoty	1679	4677	1211
Daň z příjmu právnických osob	641	4642	1121
Daň z příjmu fyzických osob			
v tom: vybíraná zvl. sazbou	1660	4669	1113
z podnikání - sdílená část	1652	4650	1112
z podnikání - 30% motivace obcí	1628		1112
závislá činnost - sdílená část	2612	4626	1111
závislá činnost - 1,5 % motivace	4634		1111
Daň z nemovitostí	633		1511

[5]

Daň z nemovitostí

Problematika daní z nemovitostí je upravena zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí. Výnos daně z nemovitostí spadá podle zákona o rozpočtovém určení daní v celé své výši do daňových příjmů rozpočtů obcí. Konkrétním příjemcem této daně je ta obec, na jejímž území se zdaňovaná nemovitost nachází. Daň z nemovitosti tvoří dvě dílčí daně – jedná se o daň ze staveb a o daň z pozemku. Obě daně mají odlišný způsob zdanění. Povinnost platit tyto daně vzniká na základě vlastnického nebo užívatelského vztahu k majetku a jejich úhrada je vyžadována bez ohledu na příjmy vlastníka.

V novele zákona 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí s účinností od 1. ledna 2009 je zaveden nový koeficient – tzv. místní koeficient. Tímto koeficientem se může vynásobit daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory. Místní koeficient může obec stanovit obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce, a to ve výši 2, 3, 4, nebo 5. Tímto koeficientem se vynásobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory. Výjimku tvoří pozemky orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů. Touto novelou bylo zrušeno dosavadní osvobození od daně ze staveb pro nové stavby obytných domů, které jsou ve vlastnictví fyzických osob nebo byty ve vlastnictví fyzických osob v nových stavbách obytných domů, a to na dobu 15 ti let. Absurdní to bylo hlavně u satelitních městeček kolem velkých měst, kdy tyto stavby jsou zpravidla ve vlastnictví bohatší vrstvy.

Místní poplatky

Problematiku místních poplatků upravuje zákon č. 65/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Na základě tohoto zákona obce mohou vybírat tyto místní poplatky: poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, poplatek za komunální odpad, poplatek

za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Obec stanovuje poplatky v rámci samostatné působnosti obce. Poplatky obec zavede obecně závaznou vyhláškou obce. V této vyhlášce jsou uvedeny podrobnosti o jejich vybírání, stanovena konkrétní sazba poplatku, ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků. Pokud se jedná o poplatek za užívání veřejného prostranství, tak v obecně závazné vyhlášce stanoví místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství. V zákoně je stanovena maximální výše jednotlivých poplatků. To musí obec dodržet. Řízení o poplatních vykonává obecní úřad v přenesené působnosti.

4.3.3 Nedaňové příjmy

Jedná se hlavně o příjmy z vlastní hospodářské činnosti. Tyto příjmy představují významný zdroj do rozpočtu obcí. U krajů se jedná jen o doplňkové příjmy. Tyto příjmy jsou tvořeny z uživatelských poplatků realizovaných v rámci činností obcí municipálními podniky, dále příjmy od různých organizací zřízených obcemi – odvody příspěvkových organizací (např. vodné, stočné, odvoz domovního odpadu, poplatky za školní stravování, služby knihoven a podobně). Příjmy jsou dále tvořeny z pronájmu majetku, z realizace finančního majetku, úroky z poskytnutých úvěrů a jiné nedaňové příjmy. [4]

4.3.4 Kapitálové příjmy

Jedná se příjmy z prodeje majetku územních celků, výnosy z vlastnictví cenných papírů (z prodeje akcií a majetkových podílů). Tento příjem u obcí rostl až do roku 1999, Důvodem těchto kapitálových příjmů bylo obchodování s akciemi plynárenských a energetických společností. [4]

4.4 Majetek obcí

Vlastnictví majetku a možnost s ním disponovat je jedním z ekonomických předpokladů existence územních samospráv. Významné dopady do rozpočtů obcí a krajů mají velikost majetku, jeho struktura a kvalita. Důležitý je také způsob hospodaření s majetkem. Vlastnictví majetku je důležitým předpokladem územní samosprávy. Jedná se o nástroj místní a regionální politiky. Prostřednictvím majetku může územní

samosprávný celek ovlivňovat ekonomický a sociální rozvoj daného území. Majetek a hospodaření s ním je zdrojem vlastních příjmů územní samosprávy a je také předpokladem možnosti získání úvěru – s majetkem můžeme ručit. Územní samosprávné celky mohou se svým majetkem zcela samostatně hospodařit, mohou vstupovat do smluvních vztahů, mohou majetek nakupovat, prodávat či pronajímat. [4]

Majetek může mít formu nemovitosti (půda, lesy, budovy), movité věci (stroje, zařízení, počítače) a nehmotného majetku (práva duševního vlastnictví, ochranné známky), majetková práva (pohledávky) či finanční investice (cenné papíry, peníze). [4]

Postavení obcí a krajů jako vlastníků vymezuje Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákon o obcích a zákon o krajích. Předpokladem pro nakládání s majetkem je právní subjektivita obcí a krajů. Po roce 1990 obce získaly majetek ze zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí. Vracel se obcím majetek, který vlastnily před rokem 1949. Jednalo se o tzv. historický majetek. Dále získaly majetek na základě původního práva hospodaření s ním (byty a obytné domy s pozemky a rozestavěné objekty komplexní bytové výstavby). Bezúplatným převodem získaly v rámci procesu privatizace i cenné papíry – jednalo se o akcie infrastrukturálních podniků a distribučních společností v oblasti energetiky, teplárenství, vodárenství a kanalizací. [4]

Obce a kraje mohou v ČR majetek pronajímat, prodávat, darovat, zapůjčovat. Mohou je také vkládat do zakládaných právnických osob a dobrovolných svazků obcí, svěřovat svým zřízovaným příspěvkovým organizacím, ručit majetkem, pojišťovat je, zdědit, získat darováním, bezúplatným převodem, nákupem a mohou je také vytvářet (vlastní činností a výstavbou). Nakládání s majetkem je v kompetenci zastupitelstva. [4]

4.5 Monitoring hospodaření obcí – zadluženost obcí

Nové postavení a funkce obcí, jejich právně zaručená samostatnost a suverenita, možnost samostatně nakládat s finančním a nemovitým majetkem motivovala obce k rozvoji podnikavosti. Obce se snažily o nápravu zanedbané infrastruktury. Náklady byly ale tak náročné, že na jejich řešení nepostačily běžné příjmy a obce se začaly

zadlužovat. V roce 1994 vykázalo zadluženost 1969 obcí z celkového počtu obcí 6221. V roce 2007 už to bylo 3242 obcí z celkového počtu 6248 obcí. Je to více než polovina z celkového počtu obcí. Již se vyskytly případy obcí, jejich majetek byl vydražen (Rokytnice nad Jizerou), nebo obstaven (Podhořany na Chrudimsku a Dobrná na Děčínsku). Obce většinou využívají půjčky na akce související s ochranou životního prostředí (výstavba plynofikací, kanalizací, ČOV, vodovodů a skládek). Dále také na výstavbu a rekonstrukce základních škol a sportovních areálů, výstavbu bytů a domů s pečovatelskou službou a opravy místních komunikací. Obce využívají úvěry také na předfinancování projektů z EU. Ve většině případů obce ručí svým majetkem. K financování dluhu obce využívají bankovní úvěry od peněžních ústavů, výnosy emitovaných komunálních dluhopisů a návratné finanční výpomoci a půjčky ze státního rozpočtu a ze státních fondů. [4]

Na základě usnesení vlády ČR ze dne 12. listopadu 2008 č. 1395, o monitoringu hospodaření obcí a o zrušení usnesení vlády ze dne 14. dubna 2004 č. 346 Ministerstvo financí provádí monitoring hospodaření obcí pomocí 16ti informativních a 2 monitorujících ukazatelů. Cílem je vést obce k větší obezřetnosti se svěřenými prostředky. Ministerstvo financí každoročně provede výpočet soustavy informativních a monitorujících ukazatelů za všechny obce a jimi zřízené příspěvkové organizace a vyhodnotí výsledky výpočtu, přičemž bude vždy vycházet z údajů k 31.12 příslušného roku.

Informativní ukazatele jsou:

- 1) počet obyvatel
- 2) příjem celkem (po konsolidaci)
- 3) úroky
- 4) uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků
- 5) dluhová služba celkem
- 6) ukazatel dluhové služby (v %)
- 7) rozvaha aktiv a pasiv
- 8) cizí zdroje a přijaté návratné finanční výpomoci
- 9) stav na bankovních účtech
- 10) úvěry a komunální obligace

- 11) přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy
- 12) zadluženost celkem
- 13) monitorující ukazatel
- 14) podíl zadluženosti na cizích zdrojích a přijatých návratných finančních výpomocích (v %)
- 15) zadluženost (cizí zdroje a přijaté návratné finanční výpomoci) na 1 obyvatele
- 16) oběžná aktiva
- 17) krátkodobé závazky
- 18) monitorující ukazatel

Monitorující ukazatel:

13 – Podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům (v %)

18 – celková (běžná) likvidita [5]

V dubnu se vypočítávají a vyhodnocují informativní a monitorující ukazatele. Obce, jejichž ukazatel celkové likvidity bude v intervalu 0-1 a zároveň podíl jejich zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům bude vyšší než 25% (včetně), ministr financí je osloví dopisem a požádá je o zdůvodnění neuspokojivého stavu a o stanovisko zastupitelstva obce. V červnu musí rizikové obce zdůvodnit jejich neuspokojivý stav. Kopii dopisu obdrží krajský úřad. Ministerstvo financí pak bude ve III. čtvrtletí informovat vládu ČR o výsledku monitoringu hospodaření obcí.

Ministerstvo také vyhodnocuje hospodaření obcí, jejichž ukazatel likvidity je v intervalu 0-1. Seznam těchto obcí bude zaslán dopisem ředitele odboru 12 Ministerstva financí pro informace na příslušné krajské úřady.

Poprvé se soustava informativních a monitorujících ukazatelů vypočítávala za rozpočtový rok 2008. Nejvyšší počet obcí s vyšší mírou rizika hospodaření byl ve velikostní kategorii od 101 do 500 obyvatel.

V okrese Zlín obdrželo dopis od Ministerstva financí 9 obcí. Z toho byly 3 obce, které mají 0-300 obyvatel, 2 obce, které mají 300-700 obyvatel, 2 obce s počtem obyvatel od 700 do 1000 obyvatel a 2 obce, které mají na 1000 obyvatel.

4.6 Hospodaření obce Návojná

4.6.1 Monitoring hospodaření obce Návojná za rok 2009

Tab. 16. Algoritmy SIMU - údaje v tisících Kč, zaokrouhleno na 2 desetinná místa

číslo sloupce	ukazatel	zdroj	celkem
1	počet obyvatel	ČSÚ	710,00
2	příjem celkem (po konsolidaci)	Finanční výkaz Fin 2 - 12 M	16 090,76
3	úroky	Finanční výkaz Fin 2 - 12 M	144,52
4	uhrazené splátky dluhopisů a půjč. prostř.	Finanční výkaz Fin 2 - 12 M	465,00
5	dluhová služba celkem	součet sloupců 3 a 4	609,52
6	ukazatel dluhové služby (v %)	podíl sloupce 5 a 2	3,79
7	rozvaha aktiv a pasiv	účetní výkaz - Rozvaha	63 675,34
8	cizí zdroje a PNFV	účetní výkaz - Rozvaha	12 615,27
9	stav na bankovních účtech	účetní výkaz - Rozvaha	316,83
10	úvěry a komunální obligace	účetní výkaz - Rozvaha	2 368,41
11	přijaté NFV a ostatní dluhy	účetní výkaz - Rozvaha	9 820,15
12	zadluženost celkem	součet sloupců 10 a 11	12 188,56
13	podíl CZ a PNFV k celkovým aktivům (v %)	podíl sloupce 8 a 7	19,81
14	podíl zadluženost na CZ a PNFV (v %)	podíl sloupce 12 a 8	96,61
15	zadluženost (CZ a PNFV) na 1 obyvatele	podíl sloupce 8 a 1	17,77
16	oběžná aktiva	účetní výkaz - Rozvaha	477,71
17	krátkodobé závazky	účetní výkaz - Rozvaha	426,70
18	celková likvidita	podíl sloupce 16 a 17	1,12

zdroj: vlastní na základě údajů předložených od obce

Při výpočtu monitoringu hospodaření obce Návojná jsem vycházela z podkladů předložených od Obce. Dluhová služba vyšla 609 520 Kč. Je to součet zaplacených úroků, uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků v roce 2009. Ukazatel dluhové služby v % vyšel 3,79 %. Toto číslo nám říká, kolik procent svých celkových příjmů vydá obec na splácení svých dlouhodobých závazků a jejich obsluhu. Podíl zadluženosti na CZ a PNFV (v %) nám říká, kolika procenty se podílí dlouhodobé závazky na závazcích celkových. Čím nižší je tento podíl, tím větší má daná obec podíl krátkodobých závazků (na závazcích celkových). Obec má z 96,61 % dlouhodobé závazky. Monitorující ukazatel podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům vyšel 19,81 %. Vyjadřuje to, jaký podíl aktiv je kryt cizími zdroji a přijatými návratnými finančními výpomocemi. Pokud by ukazatel celkové likvidity vyšel menší než 1, znamenalo by to, že obec není schopna pokrýt své krátkodobé závazky z oběžných aktiv. Celková likvidita u Obce Návojná vyšla 1,12. Ministr financí dopisem oslovuje obce, jejichž ukazatel celkové likvidity je k 31. 12. daného roku v intervalu od 0 do 1 a zároveň podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům vyšší než 25%. Ministr financí nebude oslovovat obec Návojnou a žádat o vysvětlení neuspokojivého stavu.

Tab. 17. Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky Obce Návojná

rok	účel	celkem
2003		-
2004	chodníky	417 795,00
	místní komunikace	286 619,00
	Krajský úřad Zlínského kraje - návratná finanční výpomoc – rekonstrukce místní komunikace	125 000,00
2005		-
2006	Krajský úřad Zlínského kraje - návratná finanční výpomoc – oprava místní komunikace	153 000,00
2007	Krajský úřad Zlínského kraje - návratná finanční výpomoc – oprava mateřské školy	
2008		-
2009	centrum volného času + 15 bytů pro sociálně slabé	9 747 151,00
	Krajský úřad Zlínského kraje - návratná finanční výpomoc – oprava obecního úřadu	73 000,00

Zdroj: vlastní na základě výkazů FIN 2-12 obce Návojná

Údaje jsou převzaty z výkazů Fin 2-12 Obce Návojná. V letech 2003, 2005 a 2008 obec nepřijala žádný úvěr.

**Tab. 18. Splátky dlouhodobých
přijatých půjčených prostředků**

rok	uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků
2003	156 000,00
2004	246 000,00
2005	389 000,00
2006	413 000,00
2007	468 500,00
2008	517 500,00
2009	465 000,00

Zdroj: vlastní na zákl. výkazu Fin 2-12

Údaje jsou převzaty z výkazů Fin 2-12 Obce Návojná. Obec Návojná si v roce 2009 vzala dlouhodobý úvěr ve výši 9 747 151 Kč. Tuto částku využila na dofinancování projektu – Výstavba 15ti bytů pro sociálně slabé a tři klubovny. I když si vzala docela vysoký úvěr, tak se jí to vyplatilo. Výstavba vyšla na 32 milionů korun. Z toho 9,5 milionu korun získala obec dotaci ze Státního fondu rozvoje bydlení a 10,3 milionu korun z Evropské unie. Obci se zvýšila hodnota dlouhodobého majetku.

Tento úvěr má přijatý od Českomoravské stavební spořitelny. V současné době splácí překlenovací úvěr (430 000 Kč spoření a 424 000 Kč splátky úroků). Celkově splácí 854 000 Kč/rok. Na část úhrady těchto splátek využije příjmy z pronájmu bytů ve výši 510 000 Kč/rok. Výstavbou těchto bytů obec získala 30 nových občanů – tím se jí zvýší daňové příjmy, které jsou obcím přerозdělovány na základě rozpočtového určení daní. Dále se obci zvýší dotace v rámci souhrnného dotačního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí.

4.6.2 Daňové příjmy

Tab. 19. Daňové příjmy obce Návojná

		2006	2007	2008	2009
1211	Daň z přidané hodnoty	1 932 030,00	1 899 387,00	2 114 761,52	2 178 973,00
1121	Daň z příjmů právnických osob	1 145 666,00	1 182 377,48	1 593 219,62	1 029 379,73
	Daň z příjmů fyzických osob:				
1113	- vybíraná zvl. sazbou	64 631,00	71 861,60	91 893,60	84 189,00
1112	- z podnikání	90 052,00	85 404,99	102 696,81	123 996,72
1111	- ze závislé činnosti	963 613,00	1 099 385,55	1 057 267,56	974 413,68
1511	Daň z nemovitostí	99 783,00	127 601,13	41 681,08	128 275,36
	Celkem	4 295 775,00	4 466 017,75	5 001 520,19	4 519 227,49

Zdroj: vlastní na základě výkazu Fin 2-12 obce

Místní poplatky

1332 – Poplatky za znečištění ovzduší

rok	celkem
2006	2 000,00
2007	1 600,00
2008	2 000,00
2009	0

Jedná se o poplatky za vnášení znečišťujících látek do ovzduší za zvláště velké, střední a malé zdroje znečištění podle zákona o ochraně ovzduší. Poplatek vybírá a vymáhá obecní úřad podle zvláštního právního předpisu. Obecní úřad vede evidenci zpoplatněných malých stacionárních zdrojů a evidenci o vyměřených poplatcích za znečištění ovzduší. Výnosy z těchto poplatků jsou příjmem obce a musejí být využity k ochraně životního prostředí.

1341 - Poplatek ze psů

rok	celkem
2006	12 780,00
2007	12 540,00
2008	12 000,00
2009	13 020,00

Poplatek platí držitel psa staršího 3 měsíců. Obec může stanovit poplatek až do výše 1 500 Kč za kalendářní rok za 1 psa. Obec stanovila poplatek ve výši 150 Kč/ 1 psa.

1343 - Poplatek za užíváníveřejného prostranství

rok	celkem
2006	6 360,00
2007	6 040,00
2008	10 360,00
2009	2 190,00

Poplatek z užívání veřejného prostranství se vybírá od fyzických a právnických osob za zvláštní užívání veřejného prostranství. Rozumí se tím dočasné umístění staveb a zařízení, které slouží pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů a jiných obdobných atrakcí. Dále zde patří vyhrazení trvalého parkovacího místa.

1361 - Správní poplatky

rok	celkem
2006	1 440,00
2007	3 690,00
2008	5 820,00
2009	3 720,00

Jedná se o poplatky, které jsou vyjmenované v zákoně č. 634/2004 Sb. Jedná se o vydání rybářského lístku.

4.6.3 Nedaňové příjmy

2111 – příjmy z poskytování služeb a výrobků

rok	celkem
2006	187 787,50
2007	156 759,00
2008	108 994,00
2009	197 258,50

Zahrnuje příjmy z poskytování služeb. Jedná se o příjmy z těžby dřeva, příjmy z poplatků čtenářů knihovně, příjmy technických služeb obce, příjmy z provozování místního rozhlasu, vstupné, půjčovné, za kopírování.

2324 – Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady

rok	celkem
2006	20 269,40
2007	19 065,50
2008	19 772,00
2009	20 527,50

Tady jsou zahrnuty vratky přeplatků záloh (zejména za odběr elektřiny, vody, plynu a podobně), které se plně vztahují k minulým rozpočtovým rokům.

2322 – přijaté pojistné náhrady

rok	celkem
2006	
2007	
2008	20 171,00
2009	15 102,00

2131 – Příjmyz pronájmu pozemků

rok	celkem
2006	83 869,00
2007	2 302,00
2008	
2009	7 762,00

Jedná se o pronájem pozemků, které neslouží k podnikání. Jsou to zahrádky, pozemky pod garážemi,...

2132 – příjmy z pronájmuostatních nemovitostí a jejich částí

rok	celkem
2006	133 110,00
2007	110 424,00
2008	87 087,00
2009	170 356,00

Jednalo se o příjmy z pronájmu bytů a nebytových prostor. Od roku 2010 bude mít obec větší příjmy z pronájmu, jelikož v roce 2009 bylo vystavěno jižní křídlo klasicistního zámku. Bylo zde vystavěno patnáct bytů pro sociálně slabé a tři klubovny pro místní spolky.

2112 – Příjmyz prodeje zboží

rok	celkem
2006	70 536,00
2007	97 576,00
2008	82 385,00
2009	99 705,00

Jedná se o příjmy z prodeje zboží, které obec nakoupila za účelem dalšího prodeje (nikoliv ke spotřebě).

2141 – Příjmy z úroků

rok	celkem
2006	4 190,78
2007	5 648,05
2008	9 139,89
2009	5 233,00

Zahrnuje přijaté úroky z bankovních účtů a z poskytnutých půjčených prostředků.

2310 – Příjmy z prodeje krátkodobého
a drobného dlouhodobého majetku

rok	celkem
2006	0,00
2007	22 600,00
2008	15 000,00
2009	0,00

Zahrnuje veškeré příjmy z prodeje majetku pořízeného z neinvestičních prostředků, nezahrnuje příjmy z prodeje majetku pořízeného z investičních prostředků a akcií.

4.6.4 Dotace

4111 – Neinvestiční přijaté transfery
z všeobecné pokladní správy

rok	celkem
2006	42 754,00
2007	
2008	30 000,00
2009	20 000,00

Ze všeobecné pokladní správy získala obec finanční prostředky na zajištění voleb.

4116 – Ostatní neinvestiční
transfery ze státního rozpočtu

rok	celkem
2006	122 265,00
2007	139 260,00
2008	267 396,00
2009	392 843,00

V letech 2006 – 2009 získala obec Neinvestiční transfery z Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

Mezi největší příjmy obce patří daňové příjmy, které jsou obcím přerozdělovány na základě rozpočtového určení daní (kolem 5 000 000 Kč/rok). Obec má další drobné příjmy z poplatků (poplatek ze psů, za znečišťování ovzduší, za užívání veřejného prostranství, správní poplatky). Docela velké příjmy měla obec za poskytování služeb a výrobků (kolem 150 000 Kč/rok), dále z příjmů z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí (kolem 100 000 Kč/rok). Kolem 80 000 Kč/rok má obec z příjmů z prodeje zboží. V roce 2006 měla obec příjem 83 869 Kč z pronájmu pozemků (v následujících letech už takové příjmy neměla). Příjmem obce jsou také neinvestiční dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

4.6.4.1 Výpočet příspěvku na výkon státní správy – položka 4112

Příspěvek na výkon státní správy se vypočítává na základě následujícího vzorce:

$$P = \frac{B}{A + \sqrt{SO}} \times SO$$

$$P = \frac{13862920,28}{51,61623651 + \sqrt{0,71}} \times 0,71 = 187\,626,55$$

Obec Návojná získala na výkon státní správy 187 700 Kč. Obce dostávaly na 1 žáka 1 407,26 Kč. Obec měla 27,5 žáků, tím pádem získala 38 700 Kč. V roce 2010 získá

obec na položce 4112 (Neinvestiční přijaté transfery v rámci souhrnného dotačního vztahu) celkem 226 400 Kč.

Tab. 20. Dotace poskytnuté obci Návojná z rozpočtu Zlínského kraje v letech 2003 - 2009

rok	akce	neinvestiční	investiční
2003	Výdaje jednotek SDH	4 000	
	Dopravní infrastruktura		219 000
	Přímé náklady na vzdělávání	910 000	
	Celkem	914 000	219 000
2004	Výdaje jednotek SDH	12 000,00	
	Rekonstrukce míst.komunikace	210 000,00	
	Oprava MK	350 000,00	
	Státní informační politika	2 000,00	
	Přímé náklady na vzdělávání - MŠ	972 000,00	
	Celkem	1 546 000	
2005	Výdaje jednotek SDH	360,00	
	Oprava místní komunikace	152 250,00	
	Celkem	152 610	
2006	Oprava místní komunikace	250 000	
	Celkem	250 000	
2007	Oprava MŠ	280 000	
	Celkem	280 000	
2008	Hospodaření v lesích	5 800,00	
	Dotace na nákup osobních ochranných zásahových prostředků pro SDH	55 000,00	
	Celkem	60 800	
2009	Financování výdajů, které souvisejí se zajištěním povinností vyplývajících z výkonu funkce opatrovnictví	6 000	
	Oprava Obecního úřadu Návojná		123 000
	Celkem	6 000	123 000

Celkem 2003 - 2009	3 209 410	342 000
---------------------------	------------------	----------------

Zdroj: vlastní

Obec získala v roce 2009 dotaci a návratnou finanční výpomoc z rozpočtu Zlínského kraje. Dotace byla ve výši 123 000 Kč a návratná finanční výpomoc ve výši 73 000 Kč. Oprava byla zaměřena především na výměnu nevyhovujících oken a venkovních dveří za nové s lepšími tepelně izolačními vlastnostmi. V souvislosti s tím byly provedeny opravy vnitřních maleb a byly opraveny dvě stěny fasády. Výměnou oken došlo k úspoře nákladů na vytápění ve výši cca 15 tis. Kč ročně. Práce provedla firma DOORS CZ Lipina.

4.6.5 Mandatorní výdaje

Za mandatorní výdaje lze považovat všechny výdaje, které jsou obcím bez výjimky přikázány zákonem. Mezi mandatorní výdaje jsem zařadila výdaje na výkon státní správy (§6171), výdaje na zastupitele (§6112), výdaje na dopravu a komunikace, vodní hospodářství, školy, kulturu, veřejné plochy a služby sociální péče (viz. níže – v tabulce).

Tab. 21. Mandatorní výdaje obce Návojná (zaokrouhлено na celé Kč)

oddpá		rok			
		2006	2007	2008	2009
6171	činnost místní správy	1 615 902	1 483 962	1 588 628	1 881 403
6112	zastupitelstva obcí	846 536	748 922	813 976	865 050
2212	silnice	691 123	44 961	4 500	0
2310	pitná voda	67 881	131 246	104 647	86 650
2321	odvádění a čištění odpadních vod	99 750	116 795	180 991	105 725
3111	předškolní zařízení	352 432	1 312 135	441 796	296 988
3113	základní školy	399 750	343 418	396 027	222 040
3314	činnosti knihovnické	0	7 265	6 803	0
3745	péče o vzhled obcí a veř. zeleň	0	13 071	0	3 301
4329	ostatní sociální péče	0	0	7 000	0
3612	bytové hospodářství	0	120 955	1 243 534	1 065 176
3631	veřejné osvětlení	27 572	25 386	45 025	41 744
3722	sběr a svoz komunálních odpadů	142 660	170 823	155 644	177 350
	celkem	4 243 606	4 518 940	4 988 570	4 745 427

Zdroj: vlastní na základě výkazu FIN 2-12 obce Návojná

Při sestavování tabulky jsem vycházela z výkazů Fin 2-12 Obce Návojná. Výdaje jsem rozdělila na základě paragrafů rozpočtové skladby. Mandatorní výdaje Obce se pohybovaly kolem 4 000 000 Kč až 5 000 000 Kč. V roce 2009 má Obec ve výkaze Fin 2-12 na paragrafu 3612 – bytové hospodářství uvedenou částku 10 515 170 Kč. Tuto částku jsem očistila o dotaci, kterou získali na výstavbu sociálních bytů.

4.7 Vyrovnanost rozpočtu.

V roce 2009 měla Obec příjmy po konsolidaci 24 871 000 Kč, výdaje po konsolidaci 24 717 000 Kč. Tím pádem jim vyšlo saldo po konsolidaci + 154 000 Kč. Ve financování měla obec splácení dlouhodobého úvěru ve výši - 465 000 Kč a zůstatek na účtu ve výši 311 000 Kč. Rovnice jim vyšla takto:

$$P - V + F = 0$$

$$24\,871\,000 - 24\,717\,000 + (311\,000 - 465\,000) = 0 \quad \text{ROZPOČET JE VYROVNANÝ}$$

V roce 2008 měli příjmy po konsolidaci 6 574 800 Kč, výdaje po konsolidaci 6 715 800 Kč. Saldo jim vyšlo - 141 000 Kč. Ve financování měli zůstatek na účtu ve výši 569 000 Kč a splátku dlouhodobého úvěru ve výši - 518 000 Kč

$$6\,574\,800 - 6\,715\,800 + (569\,000 - 518\,000) = 0 \quad \text{ROZPOČET JE VYROVNANÝ}$$

4.8 Majetek obce

Obec v roce 2009 vystavěla jižní křídlo klasicistního zámku v Návojně. Vzniklo zde patnáct bytů pro sociálně slabé a tři klubovny pro místní spolky. Sociální bydlení přitáhlo do obce nové občany - 30. Díky tomuto bude mít obec vyšší výnos z daní. Klubovny by měly sloužit pro myslivce, skauty, důchodce a jiné spolky. Stavba vyšla na 32 milionů korun. Z toho získala obec 9 500 000 Kč ze Státního fondu rozvoje bydlení (Výstavba nájemních bytů v obcích pro nízkopříjmové skupiny obyvatel). Dotace z Evropské unie činila 10 300 000 Kč. Zbytek dofinancovala obec prostřednictvím dlouhodobého úvěru ve výši 9 747 151 Kč.

4.9 Zhodnocení hospodaření obce Návojná

Tab. 22. Příjmy Obce Návojná v letech 2006 – 2009 (zaokrouhлено na celé Kč)

příjmy	rok			
	2006	2007	2008	2009
daňové příjmy	4 316 387,00	4 437 304,00	5 029 702,00	4 538 161,00
nedaňové příjmy	410 893,00	414 374,00	342 548,00	515 950,00
kapitálové příjmy	5 240,00	3 580,00	-	14 358,00
přijaté dotace	477 519,00	467 783,00	535 348,00	11 022 312,00
příjmy celkem po konsolidaci	5 210 039,00	5 323 041,00	5 907 598,00	16 090 781,00

Zdroj: vlastní na základě výkazů Fin 2-12 obce Návojná

Tab. 23. Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích

výdaje	2006	2007	2008	2009	2010	celkem
běžné	4 763 180	4 946 894	4 424 647	4 107 265	4 899 000	23 140 986
kapitálové	108 942	129 285	1 313 534	21 332 264	20 218 000	43 102 025
celkem	4 872 122	5 076 179	5 738 181	25 439 529	25 117 000	66 243 011
podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích v %	2,24	2,55	22,89	83,85	80	65

Zdroj: vlastní na základě výkazu Fin 2-12 a schváleného rozpočtu na rok 2010

Ve výše uvedené tabulce můžeme vidět, že v letech 2006 a 2007 měla obec Návojná minimální podíl kapitálových nákladů na celkových nákladech (do 3%). V roce 2008 to už bylo 22,89 %. Ale v roce 2009 byly investiční výdaje až 83,85 %. Údaje roku 2010 jsou převzaty ze schváleného rozpočtu obce na rok 2010. V letech 2009 a 2010 jsou vysoké investiční výdaje, protože se financuje dostavba 15ti bytů na zámku v Návojně. Pokud zprůměrujeme podíl investičních výdajů na celkových výdajích za posledních 5 let (rok 2006 – 2010), tak nám vyjde, že **podíl kapitálových výdajů byl v průměru 65 %**. Dle mého názoru se Návojná v poslední době rozvíjí – podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích je vysoký. Problém s výší investičních výdajů nejspíš nastane v následujících letech, kdy obec bude muset splácet úvěr a nebude jí zbývat moc peněz, aby mohla realizovat další investiční akce.

Tab. 23. Mandatorní výdaje obce Návojná (zaokrouhлено na celé Kč)

rok			
2006	2007	2008	2009
4 243 606,00	4 518 940,00	4 988 570,00	4 745 427,00

Zdroj: vlastní na základě výkazu Fin 2-12 obce Návojná

Tab. 24. Splátky úvěrů

úvěr	rok			
	2006	2007	2008	2009
krátkodobý	-	-	-	-
dlouhodobý	413 000,00	468 500,00	517 500,00	465 000,00

Zdroj: vlastní na základě výkazu Fin 2-12 obce Návojná

Tab. 25. Celkové příjmy, výdaje a jejich rozdíl

rok	příjem	mandatorní výdaje + splátky úvěrů	rozdíl
2006	5 210 039,00	4 656 606,00	553 433,00
2007	5 323 041,00	4 987 440,00	335 601,00
2008	5 907 598,00	5 506 070,00	401 528,00
2009	16 090 781,00	5 210 427,00	10 880 354,00

Zdroj: vlastní na základě výkazu Fin 2-12 obce Návojná

Údaje ve výše uvedených tabulkách byly převzaty z výkazů Fin 2-12 obce Návojná. V tabulkách jsou informace o příjmech, výdajích a splátkách úvěrů. V poslední tabulce, ve sloupečku rozdíl mezi příjmy a výdaji můžeme vidět, kolik obci zůstávalo finančních prostředků po tom, co zaplatili mandatorní výdaje a splátky úvěrů. Pozitivní zprávou je to, že na zaplacení mandatorních výdajů a splátek úvěrů si obec nemusela půjčovat peníze a ještě jí něco málo zbylo na rozvoj. V roce 2009 je velký rozdíl z toho důvodu, že v příjmech je zahrnutý dlouhodobý přijatý úvěr na výstavbu sociálních bytů na zámku v Návojně a 3 kluboven. V roce 2010 se zvýší splátky úvěrů o 854 000 Kč, ale také se zvýší příjmy, jelikož Obec Návojná bude mít příjem z pronájmu bytů ve výši 510 000 Kč/rok. Dále se jí zvýší dotace v rámci souhrnného dotačního vztahu oproti

roku 2009 o 170 500 Kč. Výstavbou těchto bytů obec získala 30 nových občanů – tím se jí zvýší daňové příjmy, které jsou obcím přerozdělovány na základě rozpočtového určení daní.

Obec zrealizovala v roce 2009 velkou investiční akci. Myslím si, že i když se zadlužila (částkou 9 747 151 Kč), tak se jí to vyplatilo. Výstavba vyšla na 32 milionů korun. Z toho 9,5 milionu korun získala obec dotaci ze Státního fondu rozvoje bydlení a 10,3 milionu korun z Evropské unie. Obci se zvýšila hodnota dlouhodobého majetku.

Obci bych doporučila, aby se snažila co nejvíce výdajů hradit prostřednictvím dotací. Pokud bude chtít realizovat další investiční akce, tak by se měla snažit tyto akce financovat prostřednictvím dotací. Obce mohou žádat i Krajský úřad Zlínského kraje o nejrůznější dotace. Obec by mohla využít dotace z rozpočtu Zlínského kraje na různé kulturní akce, na opravu kulturních památek (restaurování kříže v obci), hospodaření v lesích, opravy automobilu nebo požární stříkačky pro sbor dobrovolných hasičů.

5 Problémy financování malých obcí

5.1 *Dotazníkové šetření v analýze financování obcí*

Rozsáhlý text o obecních rozpočtech, který v roce 2008 zpracovávalo několik vysokých škol pro Ministerstvo financí ČR, obsahuje více než 600 stran analýz, tabulek a grafů. Autoři se rozhodli pro víceúrovňový výběr - nejprve rozeslali dotazníky a následně dělali řízené rozhovory. Výběr obcí představoval jeden z hlavních problémů. Došlo k vymezení 475 obcí. Jednalo se o zhruba 7 % celkového počtu. Vzorek obsahoval jak typické obce pro každou velikostní kategorii, tak např. obce v pohraničí a vnitrozemí, v rozdílné nadmořské výšce nebo sídla blízka a vzdálená velkým městům. Dotazník obsahoval téměř 40 otázek, které dotýkaly spádovosti, rozpočtu a jeho plnění nebo hospodaření s majetkem. Význam **spádovosti** byl zjišťován prostřednictvím otázek na rozsah dojížděky za prací, vzděláním, rekreací nebo jiným účelem. Zhruba polovina obcí se domnívala, že vliv spádovosti obyvatel z okolních obcí na jejich běžné výdaje je významný, a to bez ohledu na jejich polohu v rámci republiky. Tento vliv hodnotily spíše jako střední až velký. U kapitálových výdajů zaznamenala vliv spádovosti třetina

obcí. Mezi hlavní poskytované služby pro sousední obce se nejčastěji objevovaly vzdělávací služby, tedy provoz mateřských a základních škol. Dále byla uváděna činnost městské policie na základě veřejnoprávních smluv, řešení přestupků, dopravu, sociální služby a kulturu. V souvislosti se spádovostí můžeme pozitivně hodnotit, že naprostá většina obcí v řízených rozhovorech uvedla, že spolupracuje s okolními obcemi, a to buď formou dobrovolných sdružení obcí, nebo prostřednictvím obecně prospěšných společností. Na dotazníkové šetření navazovaly řízené rozhovory. Celá skupina otázek se týkala návrhů na změny v rozpočtovém určení daní. Respondenti se shodovali na současných kritériích počtu obyvatel a rozlohy. Za další vhodné pomocné kritérium by obce zvolily počet nebo podíl dětí do 14 let. Mezi další zmiňovaná kritéria patřil počet nebo podíl obyvatel v poproduktivním věku, délka místních komunikací, vybavenost technickou infrastrukturou (podíl napojených obyvatel), počet nemovitostí (např. čísla popisná, včetně rekreačních objektů), počet obyvatel, kteří jsou zaměstnaní na území obce. Objevil se také návrh zohledňovat počet obyvatel ve správním obvodu obce. V případě motivačních prvků, jako je posílení vazby mezi ekonomickými subjekty, které v obci podnikají a místním rozpočtem, obce reagovaly pozitivně, ale upozorňovaly na riziko "přetahování" podnikatelů. Navrhovaly by proto zohledňovat spíše místo podnikání a nikoliv oficiální sídlo firmy. Na otázku, zda by prostředky měly být rozdělovány přes RUD nebo prostřednictvím dotací, se objevily dva odlišné názory. Menší obce preferují zrušení dotací a všechny prostředky rozdělovat přes RUD. Malé obce zdůrazňovaly vysokou administrativní náročnost spojenou se získáním a čerpáním dotace. Upozorňovaly také na nedostatek odborného aparátu, který v podstatě nutí tyto malé obce využívat služeb externích poradenských firem. Druhá skupina, obvykle větší obce, navrhuje neposkytovat nenárokové dotace, ale dává přednost nárokovým, které jsou spojené s konkrétními aktivitami. Obce nevěří v možnost rozšíření okruhu sdílených daní. Domnívají se, že prostředky v rámci RUD by měly být větší, aby mohly zajistit všechny potřebné služby pro své občany v patřičné šíři a kvalitě. V rámci nastavení současných podmínek financování jim nezbyvají téměř žádné prostředky pro realizaci rozvojových aktivit, tj. mimo rámec zajištění základních služeb. Zjišťoval se také přístup obcí k **hospodaření s majetkem**. Samostatná kapitola je věnovaná majetku tvoří jednu z částí analýzy. Ačkoliv rozsah a detail odpovědí nakonec neumožnil plnohodnotné

využití, objevují se také v této pasáži zajímavé (a často zcela protichůdné) názory. Vyskytují se dva pohledy na vlastnictví majetku - pro první skupinu představuje majetek převážně položky generující další běžné a investiční výdaje z rozpočtu. Případné výnosy z pronájmu tyto náklady nevyrovňají. Majetek byl u těchto obcí již obvykle z větší části prodán, a to včetně pozemků pro budoucí bytovou výstavbu. Druhou kategorií tvořily obce, které se majetku zbavují jen z malé části, popř. vůbec. Na majetek se nahlíží jako na důležitý nástroj rozvoje obce a na prostředek k zajištění základních služeb. Obce v této skupině také dávají přednost podnikání s majetkem (provoz autokempů, parkovišť, pronájem budov). Zařazení obcí do první nebo druhé skupiny neovlivňuje ani velikost obce, ani rozsah přenesených kompetencí, popř. spádovost. Zde záleží na postojích a názorech konkrétních místních reprezentantů na význam majetku. Zajímavý byl zjištěný vztah mezi stabilitou volených orgánů a postojem k majetku. U obcí, kde častěji dochází ke střídání místních zastupitelů, včetně postů starosty a místostarosty, plány na budoucí využití majetku v převážně většině chybí nebo nemají konkrétnější podobu. Majetek obcí bývá považován za významný zdroj příjmů především v souvislosti s většími investičními záměry. Plánování jeho prodeje proto může být ukazatelem toho, jaké zdroje příjmů obce pro své investiční záměry využívají. S vlastnictvím a využíváním majetku úzce souvisí také přístup k dalším zdrojům nutným pro rozvoj obce, tedy zejména úvěrům a dotacím. Obce mají obvykle zpracovaný jen povinný tříletý rozpočtový výhled, investiční výhledy na delší dobu nezpracovávají. Rozpočtové a investiční plány jsou však v mnoha obcích a městech ovlivněny očekávanými dotačními tituly, které mohou v jednotlivých letech čerpat. Investiční plány pak obce přizpůsobují aktuálním možnostem čerpání. Z odpovědí vyplývá, že postoje obcí a měst k využívání evropských fondů jsou spíše negativní. Malá očekávání potencionálního využití finančních zdrojů z evropských fondů uváděly především obce, které nemají jasněji definovány dlouhodobé cíle a investiční záměry. Příčinou nevelkých možností využití strukturálních fondů je především nemožnost zajistit dofinancování potřebných projektů. Limitem je mnohdy rovněž zadlužení z předchozích let. Naproti tomu významnější očekávání využití finančních prostředků ze strukturálních fondů mají obce, které jsou členy sdružení. Významná část respondentů uváděla, že zapojení obcí do dobrovolných sdružení je velice přínosné, neboť umožňuje získat více peněz, než pokud by jednotlivé obce

žádaly každá zvlášť. Dotazníkové šetření jen potvrdilo, jak odlišné názory se vyskytují v rámci samosprávy, a to se autoři setkali jen s představiteli šesti desítek obcí či měst. Názor každého představitele obce vychází z místních podmínek, které však mohou být o pár kilometrů zcela jiné. Absolutně správného a spravedlivého financování všech obcí proto nikdy nemůže být dosaženo. [23]

5.2 Problematika malých obcí ve Francii

Ve Francii existuje 36 779 obcí, které se velmi často sdružují za účelem kvalitního výkonu samosprávné působnosti i přenesené státní správy při zachování své identity. Ve Francii existují čtyři stupně veřejné správy, mezi kterými není žádná nadřazenost: stát (parlament), regiony (26), departementy (96) a obce (36 779). Regiony existují od roku 1982, v čele každého stojí regionální rada. Tyto regiony mají na starosti rozvoj území a odborné vzdělávání. Departementy založil Napoleon, jejich názvy jsou podle řek či pohoří. V čele je starosta, který vykonává jménem státu tři základní pravomoci: matrika (svatby, evidence obyvatel, občanské průkazy), sociální péče a veřejná hygiena, urbanismus (podepisuje stavební povolení). V první fázi slučování vznikala účelová sdružení, která řešila státní úkoly. Jednalo se o odpady a zásobování vodou. V 70. letech byl tento problém v celé Francii vyřešen. Každá francouzská obec se stala členem nějakého sdružení za účelem sběru, likvidace a využití odpadů. Obce ve sdružení dobrovolně předávaly jiné obci tuto svou kompetenci. Postupně se toto řešení stalo zvyklostí a sdružení pak začala řešit i ostatní problémy, které už nebyly pouze přenesenou státní působností. Stát tato sdružení finančně podporoval. Pokud se jednalo o meziobecní projekty - získaly státní podporu. Pokud projekt realizovala pouze jedna obec, tak podporu nedostala. Vznikaly různé struktury - sdružení či spolky obcí, ve velkých aglomeracích podle okrsků se řešily problémy např. v hromadné dopravě, údržbě komunikací, požární ochraně. Do roku 1998 se jednalo pouze o dobrovolné sdružování. Situace se stávala velice složitou. Začaly vznikat různé druhy sdružení. Docházelo k tomu, že na jednom území působilo několik sdružení, ale v každém nebyly všechny obce. Situace byla velice nepřehledná. V roce 1998 ministr vnitra rozhodl o zjednodušení systému a vznikly tři stupně meziobecní spolupráce. První byly sdružení městských obcí -- nad 200 000 obyvatel. Druhé byly sdružení aglomerací -- nad 50 000 obyvatel. A třetí skupinou byly sdružení obcí. V pravomoci prefekta bylo stanovit

území sdružení. Sdružující se obce musely vytvořit souvislé území. Obec, která byla položena uprostřed, musela do sdružení vstoupit. Obce, které byly na okraji, se mohly rozhodnout pro sousední sdružení. Aby sdružení vzniklo, muselo dát souhlas 2/3 zastupitelů. Bylo pravidlem, že vždy byla ve sdružení jedna obec větší než ostatní nebo byla ve středu území ta nejvýznamnější. Pak se stanovily kompetence sdružení obcí. Vycházelo se přitom především z povinné náplně, což představovalo péči o dopravní cesty (silnice, cyklostezky, lodní doprava) a péči o rozvoj území. [23]

Veškeré pravomoci ve věci státní správy vykonává starosta, který musí splňovat kvalifikační kritéria. Každá obec vysílá do sdružení své zástupce (podle počtu obyvatel). Minimálně jsou to dva zástupci z jedné obce. Žádná obec ve sdružení není nadřazená a největší obec nemá nadpoloviční většinu. Zástupci jednotlivých obcí ve sdružení musí být pouze z řad volených zastupitelů. Vznikne tak rada sdružení, která si volí svého předsedu a místopředsedu. Ze zasedání rady sdružení musí být vždy vypracována písemná zpráva pro zastupitele a občany jednotlivých obcí. Stát má zájem, aby se obce rozhodovaly pro cestu meziobecní spolupráce. Na podporu vzniku těchto sdružení existuje celý systém dotací (včetně globální provozní dotace). Při převzetí každé další kompetence, dostane sdružení automaticky také další dotaci. Přitom jednotlivým obcím jejich dotace zůstává. V současné době se připravuje další decentralizace, stát předá obcím další kompetence a zvýší dotace na jejich činnost. **Příjmy sdružení** tvoří v zásadě státní dotace a místní daně. Pro místní daně je vytvořen tiskopis, ze kterého poplatník pozná, kolik procent z jeho daně jde do regionu, do departmentu, obce i sdružení obcí. Všechny daně vybírá stát, který je okamžitě přerozdělí obcím. Každá obec má čtyři typy obecní daně. Její výši si stanovuje obec každý rok. Stát určuje pouze dolní a horní hranice. Pokud se obec rozhodne zvýšit daň, musí automaticky zvýšit i ostatní tři zbývající daně. Daňový úřad jim při výpočtech pomáhá. [23]

5.3 Návrh na zlepšení financování malých obcí

Jak z hlediska ekonomického, tak i z pohledu výkonu veřejné správy je v ČR velkým problémem to, že je zde hodně malých obcí. Zatímco v roce 1989 bylo v ČR kolem

4 100 obcí, tak v současné době je jich už přes 6 200. U těchto malých obcí je problémem rychlejší postupné stárnutí obyvatelstva, ubývá schopnost poskytovat služby na určité úrovni, u některých obcí se snižuje úroveň dopravní obslužnosti a jsou zde ztížené podmínky pro výkon státní správy a samosprávy. Malé obce rozvíjejí tzv. meziobecní spolupráci. Tato spolupráce je většinou za účelem realizace nějakého projektu (například čištění odpadních vod, zásobování pitnou vodou, nebo svoz odpadu). Vytvářejí dobrovolné svazky obcí nebo mikroregiony.

Tato problematika by se mohla řešit slučováním obcí, kde by bylo jedno zastupitelstvo, ale myslím si, že by to byl velký problém. Lidem by se nelíbilo, že o jejich záležitostech rozhoduje někdo ze sousední obce. Každá obec by si chtěla udržet svoji suverenitu.

Dle mého názoru by bylo dobré, kdyby se v ČR tyto malé obce sdružovaly – vytvářely dobrovolné svazky obcí za účelem výkonu státní správy i samosprávy. V rámci těchto sdružení by společně řešily část úkolů státní správy a zajišťovaly potřebný standard služeb pro obyvatelstvo. Jedna obec by mohla být součástí pouze jednoho dobrovolného svazku obcí. Obce by měly mít společné hranice (DSO by mělo mít souvislé území). Tento dobrovolný svazek obcí by měl mít minimálně 1 500 obyvatel. V čele by byla rada dobrovolného svazku obcí. Členové rady DSO by byli starostové obcí a vybraní členové zastupitelstev obcí (jejich počet by byl odvozen na základě počtu obyvatel). Rada DSO by určila, které záležitosti budou řešit společně (v rámci DSO) a které záležitosti si budou obce řešit samy. Stát by měl tyto DSO podporovat - na výkon činností, které budou řešit společně, by měli dostávat od státu příspěvek. DSO by mohly řešit i věci v rámci přenesené působnosti. Stát by měl podporovat projekty v rámci DSO. Pokud by realizoval projekt DSO, tak by dostal příspěvek. Pokud by tento projekt řešila obec – nedostala by příspěvek. Ve státním rozpočtu by se musely najít finanční prostředky. DSO by měla hlavně tyto příjmy: příspěvky od státu, dotace, podíl na daních a dále pak příspěvky od členských obcí. V rámci DSO by mohli řešit také věci ohledně zásobování pitnou vodou, nakládání s odpady, údržbu komunikací, chodníků, požární ochranu, péči o rozvoj území, o životní prostředí, bydlení, infrastrukturu, kulturní, sportovní a školní budovy,...

ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem se zabývala problematikou rozpočtů a financování malých obcí v okrese Zlín. Chtěla jsem zjistit, jestli obec Návojná, která mám něco málo přes 700 obyvatel je schopna se sama uživit, nebo jestli si musí půjčovat peníze na úhradu mandatorních výdajů. Nikde není přesně uvedeno, co jsou mandatorní výdaje. Mezi mandatorní výdaje jsem zařadila výdaje na výkon státní správy, výdaje na zastupitele, na dopravu a komunikace, vodní hospodářství, školy, kulturu, veřejné plochy a služby sociální péče.

Ve své diplomové práci jsem uvedla informace o příjmech, výdajích a splátkách úvěrů obce Návojná. Mezi největší příjmy obce patří daňové příjmy, které jsou obcím přerozdělovány na základě rozpočtového určení daní. Obec má další drobné příjmy z poplatků (poplatek ze psů, za znečišťování ovzduší, za užívání veřejného prostranství, správní poplatky). Docela velké příjmy měla obec za poskytování služeb a výrobků (kolem 150 000 Kč/rok), dále z příjmů z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí (kolem 100 000 Kč/rok). Kolem 80 000 Kč/rok má obec z příjmů z prodeje zboží. V roce 2006 měla obec příjem 83 869 Kč z pronájmu pozemků. Příjmem obce jsou také neinvestiční dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

Zjišťovala jsem, kolik obci zůstávalo finančních prostředků po tom, co zaplatili mandatorní výdaje a splátky úvěrů. Pozitivní zprávou může být to, že na zaplacení mandatorních výdajů a splátek úvěrů si obec nemusela půjčovat peníze. Ale na rozvoj jí moc finančních prostředků nezbylo (300 000 Kč až 600 000 Kč). Pokud zprůměrujeme podíl investičních výdajů na celkových výdajích za posledních 5 let, tak nám vyjde, že podíl kapitálových výdajů byl v průměru 65 %. Dle mého názoru se Návojná v současné době rozvíjí – podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích je vysoký. Problém s výší investičních výdajů nejspíš nastane v následujících letech, kdy obec bude muset splácet úvěr a nebude jí zbývat moc peněz, aby mohla realizovat další investiční akce. V roce 2009 měla velké příjmy z toho důvodu, že obdrželi dotaci ve výši 19 800 000 Kč na výstavbu sociálních bytů na zámku v Návojně a 3 kluboven. Na dofinancování této akce si vzali úvěr ve výši 9 747 151 Kč. V roce 2010 se zvýší splátky úvěrů o 854 000 Kč, ale také se zvýší jejich příjmy, jelikož Obec Návojná bude mít příjem

z pronájmu bytů ve výši 510 000 Kč. Navíc se jí zvýší dotace v rámci souhrnného dotačního vztahu oproti roku 2009 o 170 500 Kč. Výstavbou těchto bytů obec získala 30 nových občanů – tím se jí zvýší daňové příjmy, které jsou obcím přerozdělovány na základě rozpočtového určení daní.

Obec zrealizovala v roce 2009 velkou investiční akci. Myslím si, že i když se zadlužila (částkou 9 747 151 Kč), tak se jí to vyplatilo. Výstavba vyšla na 32 milionů korun. Z toho 9,5 milionu korun získala obec dotaci ze Státního fondu rozvoje bydlení a 10,3 milionu korun z Evropské unie. Obci se zvýšila hodnota dlouhodobého majetku.

Obci bych doporučila, aby se snažila co nejvíce výdajů hradit prostřednictvím dotací. Pokud bude chtít realizovat další investiční akce, tak by se měla snažit tyto akce financovat prostřednictvím dotací. Obec mohou žádat i Krajský úřad Zlínského kraje o nejrůznější dotace. Obec by mohla využít dotace z rozpočtu Zlínského kraje na různé kulturní akce, na opravu kulturních památek (restaurování kříže v obci), hospodaření v lesích, opravy automobilu nebo požární stříkačky pro sbor dobrovolných hasičů.

Při výpočtu **monitoringu hospodaření obce** Návojná mi vyšla dluhová služba 609 520 Kč. Je to součet zaplacených úroků, uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků v roce 2009. Ukazatel dluhové služby v % vyšel 3,79 %. Toto číslo nám říká, kolik procent svých celkových příjmů vydá obec na splácení svých dlouhodobých závazků a jejich obsluhu. Podíl zadluženosti na CZ a PNFV (v %) nám říká, kolika procenty se podílí dlouhodobé závazky na závazcích celkových. Čím nižší je tento podíl, tím větší má daná obec podíl krátkodobých závazků (na závazcích celkových). Obec má z 96,61 % dlouhodobé závazky. Monitorující ukazatel podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům vyšel 19,81 %. Vyjadřuje to, jaký podíl aktiv je kryt cizími zdroji a přijatými návratnými finančními výpomocemi. Pokud by ukazatel celkové likvidity vyšel menší než 1, znamenalo by to, že obec není schopna pokrýt své krátkodobé závazky z oběžných aktiv. Celková likvidita u Obce Návojná vyšla 1,12. Ministr financí nebude oslovovat Obec Návojnou a nebude žádat vysvětlení neuspokojivého stavu. Oslovovat bude pouze obce, jejichž ukazatel celkové likvidity bude k 31. 12 daného roku v intervalu od 0 do 1 a zároveň podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům vyšší než 25%.

Při výpočtu monitoringu hospodaření obcí za rok 2008 byl v ČR nejvyšší počet obcí s vyšší mírou rizika hospodaření ve velikostní kategorii od 101 do 500 obyvatel.

Nové postavení a funkce obcí od roku 1989, jejich právně zaručená samostatnost a suverenita, možnost samostatně nakládat s finančním a nemovitým majetkem motivovala obce k rozvoji podnikavosti. Obce se snažily o nápravu zanedbané infrastruktury. Náklady byly ale tak náročné, že na jejich řešení nepostačily běžné příjmy a obce se začaly zadlužovat. V roce 1994 vykazalo zadluženost 1969 obcí z celkového počtu obcí 6221. V roce 2007 už to bylo 3242 obcí z celkového počtu 6248 obcí. Je to více než polovina z celkového počtu obcí. Problémem je, že obce si většinou půjčují na projekty, které jsou neziskové (jejich realizace nepřinese žádné peníze na splácení dluhu). Obec Návojná se sice zadlužila, ale část tohoto dluhu může splácet z pronájmu.

Rozpočty některých obcí jsou z významné části tvořeny dotacemi. Většina investičních aktivit obcí souvisí s dotacemi z EU.

Na základě novely zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celků a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. ledna 2008 jsou sdílené daně mezi obce rozdělovány podle nových principů, které významně posilují příjmy menších obcí. Byly zavedeny nové kritéria (celková výměra území obce, prostý počet obyvatel obce) a byly odstraněny skokové přechody mezi velikostními kategoriemi obcí. Dále bylo schváleno zvýšení podílu obcí na sdílených daních z 20,59% na 21,04%. Na základě zavedení kritéria celkové výměry území obce nejvíce získaly obce s větší výměrou katastrálních území a zároveň malým počtem obyvatel (zejména do 300 obyvatel). Obec Haluzice měla v roce 2008 o 66 % větší daňové příjmy než v roce 2007.

Jak z hlediska ekonomického, tak i z pohledu výkonu veřejné správy je v ČR velkým problémem to, že je zde hodně malých obcí. Zatímco v roce 1989 bylo v ČR kolem

4 100 obcí, tak v současné době je jich už přes 6 200. V malých obcích v okrese Zlín žilo k 1. 1. 2009 30 933 obyvatel, což představuje 16% obyvatel z okresu Zlín. V obcích a městech nad 1 000 obyvatel žilo 162 221 obyvatel, což představuje 84 % obyvatel z okresu Zlín. Ve Statutárním Městě Zlín (které je započítáno do obcí nad 1 000 obyvatel) žilo 75 860 obyvatel, což představuje 39% obyvatel z celého okresu Zlín.

Tato problematika by se mohla řešit slučováním obcí, kde by bylo jedno zastupitelstvo, ale myslím si, že by to byl velký problém. Lidem by se nelíbilo, že o jejich záležitostech rozhoduje někdo ze sousední obce. Každá obec by si chtěla udržet svoji suverenitu. Dle mého názoru by bylo dobré, kdyby se v ČR tyto malé obce sdružovaly – vytvářely dobrovolné svazky obcí za účelem výkonu státní správy i samosprávy. V rámci těchto sdružení by společně řešily část úkolů státní správy a zajišťovaly potřebný standard služeb pro obyvatelstvo. Jedna obec by mohla být součástí pouze jednoho dobrovolného svazku obcí. Obce by měly mít společné hranice (DSO by mělo mít souvislé území). Tento dobrovolný svazek obcí by měl mít minimálně 1 500 obyvatel. V čele by byla rada dobrovolného svazku obcí. Členové rady DSO by byli starostové obcí a vybraní členové zastupitelstev obcí (jejich počet by byl odvozen na základě počtu obyvatel). Rada DSO by určila, které záležitosti budou řešit společně (v rámci DSO) a které záležitosti si budou obce řešit samy. Stát by měl tyto DSO podporovat - na výkon činností, které budou řešit společně, by měli dostávat od státu příspěvek. DSO by mohly řešit i věci v rámci přenesené působnosti. Stát by měl podporovat projekty v rámci DSO. Pokud by realizoval projekt DSO, tak by dostal příspěvek. Pokud by tento projekt řešila obec – nedostala by příspěvek. DSO by měla hlavně tyto příjmy: příspěvky od státu, dotace, podíl na daních a dále pak příspěvky od členských obcí. V rámci DSO by mohli řešit také věci ohledně zásobování pitnou vodou, nakládání s odpady, údržbu komunikací, chodníků, požární ochranu, péči o rozvoj území, o životní prostředí, bydlení, infrastrukturu, kulturní, sportovní a školní budovy,...

Na základě výstupů z „Analýzy financování výkonu státní správy a samosprávy územních samosprávných celků, kterou pro Ministerstvo financí ČR zpracovávaly vysoké školy, existuje nedostatečná výše úhrad za služby v rámci přenesené působnosti.

Z výpočtů vyplynulo, že u nejmenších obcí dochází ke krytí výdajů pouze z 20 % (tedy že služby pro stát financují ze svých prostředků určených pro rozvoj obce). Na základě nedostatečného financování výkonu státní správy na úrovni obcí dochází od roku 2010 ke zvýšení procenta úhrady pro obce I.a II. typu. Po tomto navýšení by míra financování (příspěvek na výkon státní správy + správní poplatky, příp. sankce) měla dosahovat 95 % nákladů. Ke krytí přenesené působnosti slouží nejenom příspěvek na výkon státní správy, ale také i správní poplatky a nahodilé příjmy (např. pokuty), účelové dotace a vlastní příjmy.

Od 1. ledna 2010 se zvýšil příspěvek na výkon státní správy, který je obcím poskytován v rámci souhrnného dotačního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí. Ve své práci jsem si vybrala 12 obcí různých velikostních kategorií a u nich porovнала výši příspěvku na výkon státní správy. Obce do 300 obyvatel získaly v roce 2009 částku 7 400 Kč a v roce 2010 dostanou 79 800 Kč. Při výpočtech mi vyšlo, že malé obce do 1 000 obyvatel budou mít až 10krát větší příspěvek na výkon státní správy než v roce 2009. U obcí s rozšířenou působností je stanoven jiný způsob výpočtu - tam tak velký nárůst nebyl.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

knižní zdroje

- [1] Kolektiv autorů, *Veřejná správa v české republice*. Praha : TYPO JP, 2005. 125 s.
- [2] PAVEL, Káňa. *Základy veřejné správy*. Ostrava : Montanex, 2007. 375 s.
- [3] PETEROVÁ, H. Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum. 2. vyd. Praha: Institut pro místní správu, 2008. 97 s.
- [4] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha : Grada, 2009. 304 s.
- [5] SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba v roce 2009 : rozpočtová pravidla, praktická řešení, návody, vzory*. 1. Rožďalovice : REVOS-L, 2009. 262 s.
- [6] SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba v roce 2010 : rozpočet a účetnictví státu*. 1. Nové Město nad Cidlinou : Acha obec účtuje, s.r.o., 2010. 239 s.
- [7] SVOBODA, Ivo; SCHELLE, Karel. *Základy organizace veřejné správy*. Ostrava : Key Publishing, 2006. 206 s.

zákony

- [8] zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- [9] zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů
- [10] zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- [11] zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtové určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů
- [12] zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- [13] vyhláška č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků
- [14] vyhláška 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti

[15] zákon č. 487/2009 Sb., zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2010

webové stránky

[16] *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2010-01-05]. Regiony, města, obce. Dostupné z WWW: <www.czso.cz>.

[17] *FONDY EVROPSKÉ UNIE* [online]. 2009 [cit. 2009-12-28]. Informace o fondech. Dostupné z WWW: <www.strukturalni-fondy.cz/>.

[18] *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2005-2009 [cit. 2010-02-02]. Veřejné finance. Dostupné z WWW: <www.mfcr.cz>.

[19] *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2005-2009 [cit. 2010-02-01]. Tabulka přehledu Zpráv MF. Dostupné z WWW: <www.mfcr.cz>.

[20] *Na úřad přes internet* [online]. 2003 - 2010 [cit. 2010-02-03]. Portál veřejné správy České republiky. Dostupné z WWW: <www.portal.gov.cz>.

[21] *Obec Návojná* [online]. 2005 [cit. 2010-02-03]. Obec Návojná. Dostupné z WWW: <www.navojna.cz>.

[22] *Slovník nejčastěji používaných pojmů ve veřejné správě* [online]. 2007 [cit. 2010-03-08]. Pojmy. Dostupné z WWW: <<http://svs.cns.eu/>>.

[23] *Veřejná správa online* [online]. 2010 [cit. 2010-02-02]. Deník veřejné správy. Dostupné z WWW: <www.denik.obce.cz>.

[24] *Zlínský kraj* [online]. 2010 [cit. 2010-01-02]. Informační portál. Dostupné z WWW: <www.kr-zlinsky.cz>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	a podobně
CZ	cizí zdroje
CzechPOINT	Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál
č.	číslo
č.j.	číslo jednací
ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
DSO	Dobrovolný svazek obcí
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
ha	hektar
Hl. m. Praha	Hlavní město Praha
CHKO	chráněná krajinná oblast
Kč	korun českých
km	kilometr
KÚ	krajský úřad
mil.	milion
MŠ	mateřská škola
MŠMT	ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
např.	například
OP	operační program
OÚ	obecní úřad
ORG	číslo organizace
P	příjmy
par	paragraf
PNFV	přechodná návratná finanční výpomoc
ROP	regionální operační program
Sb.	Sbírka

SDH	sbor dobrovolných hasičů
SR	státní rozpočet
tzv.	takzvaný
ÚSC	územní samosprávný celek
ÚZ	účelový znak
RUD	rozpočtové určení daní
V	výdaje
VES	Veřejná správa
zj.	záznamová jednotka
ZŠ	základní škola
§	paragraf
%	procento

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Schéma veřejné správy	15
Obr. 2. Roubené domy.....	42

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. ČASOVÝ HARMONOGRAM.....	26
Tab. 2. Územní rozloha, druhy pozemků v Obci Návojná (stav k 31. 12. 2006).....	39
Tab. 3. Obyvatelé v obci Návojná.....	41
Tab. 4. Obyvatelstvo podle věkových skupin k 31. 12. 2006.....	42
Tab. 5. Ekonomické subjekty podle vybraných právních forem k 31. 12. 2006.....	46
Tab. 6. Nezaměstnanost v obci Návojná.....	47
Tab. 7. Ekonomické subjekty podle převažující činnosti OKEČ V Obci Návojná.....	47
k 31. 12. 2006.....	47
Tab. 8. Ekonomické subjekty podle kategorie počtu zaměstnanců.....	47
k 31. 12. 2006.....	47
Tab. 9. Malé obce z okresu Zlín a jejich počet obyvatel.....	51
Tab. 10. Hodnoty koeficientů A a B při výpočtu příspěvku na výkon státní správy.....	60
Tab. 11. Příklady navýšení souhrnného dotačního vztahu SR k rozpočtům obcí.....	60
Tab. 12. Navýšení příspěvku na výkon st. správy (v%).....	61
Tab. 13. Daňové příjmy vybraných obcí v letech 2007 a 2008.....	64
Tab. 14. Sdílené daně.....	65
Tab. 15. Předčísli účtů ČNB, ze kterých jsou daně převáděny.....	65
Tab. 16. Algoritmy SIMU - údaje v tisících Kč, zaokrouhлено na 2 desetinná místa.....	71
Tab. 17. Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky Obce Návojná.....	72
Tab. 18. Splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků.....	73
Tab. 19. Daňové příjmy obce Návojná.....	74
Tab. 20. Dotace poskytnuté obci Návojná z rozpočtu Zlínského kraje.....	80
Tab. 21. Mandatorní výdaje obce Návojná (zaokrouhлено na celé Kč).....	81
Tab. 22. Příjmy Obce Návojná v letech 2006 – 2009 (zaokrouhлено na celé Kč).....	83
Tab. 23. Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích.....	83
Tab. 23. Mandatorní výdaje obce Návojná (zaokrouhлено na celé Kč).....	84
Tab. 24. Splátky úvěrů.....	84
Tab. 25. Celkové příjmy, výdaje a jejich rozdíl.....	84

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Výše příspěvku na výkon státní správy v letech 2009 a 2010	61
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Seznam nástrojů a zdrojů.....	104
Příloha P2: Obce, města a městyse nad 1 000 obyvatel	108
Příloha P3: Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od 1. 1. 2008.....	109
Příloha P3: Dotazník – dotazníkové šetření v analýze financování obcí	112

Příloha P1: Seznam nástrojů a zdrojů**Nové znění části přílohy č. 5 vyhlášky č. 16/2001 Sb. (novela 22.10.2008)**

19. Část XI. Příjmy z rozpočtu EU a související příjmy v členění podle nástroje a zdroje financování

V části XI. jsou sledovány příjmy z rozpočtu EU a související příjmy. Výše uvedené rozpočtové příjmy s údaji schváleného rozpočtu, rozpočtu po změnách a výsledku od počátku roku se vykazují podle položek druhového třídění platné rozpočtové skladby, dále v členění podle kódu atributu NÁSTROJ a kódu atributu ZDROJ, které se vyplní podle níže uvedených číselníků:

Kód	Název	Zkratka	Fond
<i>A. Předvstupní nástroje</i>			
01	PHARE	PHARE	EU
02	ISPA	ISPA	EU
03	SAPARD	SAPARD	EU
<i>B. Nástroje programů spolufinancovaných EU</i>			
<i>B1. Programovací období 2004 až 2006</i>			
04	OP Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství	OP RVMZ	EAGGF+FIFG
05	Horizontální plán rozvoje venkova	HRDP	EAGGF
06	Společný regionální operační program	SROP	ERDF+ESF
07	OP Průmysl a podnikání	OP PP	ERDF
08	OP Infrastruktura	OP I	ERDF
09	OP Rozvoj lidských zdrojů	OP RLZ	ESF
10	Fond soudržnosti (Kohezní fond)	CF	CF
11	Jednotný programový dokument pro cíl 2	JPD2	ERDF
12	Jednotný programový dokument pro cíl 3	JPD3	ESF
13	Program Iniciativy Společenství Interreg IIIA	INTREG IIIA	ERDF
14	Program Iniciativy Společenství Interreg IIIB	INTREG IIIB	ERDF
15	Program Iniciativy Společenství Interreg IIIC	INTREG IIIC	ERDF
16	Program Iniciativy Společenství Espon	ESPON	ERDF

17	Program Iniciativy Společenství Interact	INTERACT	ERDF
18	Iniciativa Společenství Equal	EQUAL	ESF
19	Twinning Out	TwOut1	EU
20	Fond solidarity	FoS1	FoS
21	Transition Facility	TF	EU
22	Jiné programy/projekty EU	Jiné1	EU
23	Komunitární programy	KoP1	EU
24	Přímé platby zemědělců	PP1	EAGGF
<i>B2. Programovací období 2007 až 2013</i>			
25	Přímé platby zemědělcům	PP	EAGF
26	Společná organizace trhu	SOT	EAGF
27	Program rozvoje venkova	PRV	EAFRD
28	OP Rybářství	OP R	EFF
30	OP Podnikání a inovace	OP PI	ERDF
31	OP Výzkum a vývoj pro inovace	OP VaVpI	ERDF
32	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	OP VpK	ESF
33	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	OP LZaZ	ESF
36	Integrovaný operační program	IOP	ERDF
37	OP Technická pomoc	OP TP	ERDF
38	Regionální operační programy	ROP	ERDF
39	OP Praha Konkurenceschopnost	OP PK	ERDF
40	OP Praha Adaptabilita	OP PA	ESF
41	OP Přeshraniční spolupráce pro cíl EÚS	OP PS	ERDF
42	OP Meziregionální spolupráce	OP MS	ERDF
43	OP Nadnárodní spolupráce	OP NS	ERDF
44	OP ESPON pro cíl EÚS	OP ESPON	ERDF
45	OP INTERACT pro cíl EÚS	OP INTERACT	ERDF
46	Jiné programy/projekty EU	Jiné	EU
47	Komunitární programy	KoP	EU
48	Twinning Out	TwOut	EU
49	Fond Solidarity	FoS	FoS

50	Transition Facility	TF	EU
51	OP Doprava - ERDF	OP Doprava SF	ERDF
52	OP Doprava - CF	OP Doprava CF	CF
53	OP Životní prostředí - ERDF	OP ŽP SF	ERDF
54	OP Životní prostředí - CF	OP ŽP CF	CF
<i>C. Projekty spolufinancované z ostatních zahraničních zdrojů</i>			
60	Finanční mechanismy	FM	EHP
70	Prostředky NATO	NATO	NATO
<i>D. Pomocné nástroje</i>			
87	Program rozvoje venkova – účetní operace	PRV_P	

Číselník pro atribut ZDROJ – CIS_ZDROJ

Kód	Zdroj financování	Zkratka
1	Prostředky CZ	CZ
5	Prostředky EU	EU
6	Prostředky z rozpočtu EU	EUB
7	Prostředky z rozpočtu EU – předfinancování z ústředních rozpočtů	EUP
8	Prostředky NATO	NATO
9	Prostředky ze zahraničí/Finanční mechanismy	FM

Poznámky k číselníkům:

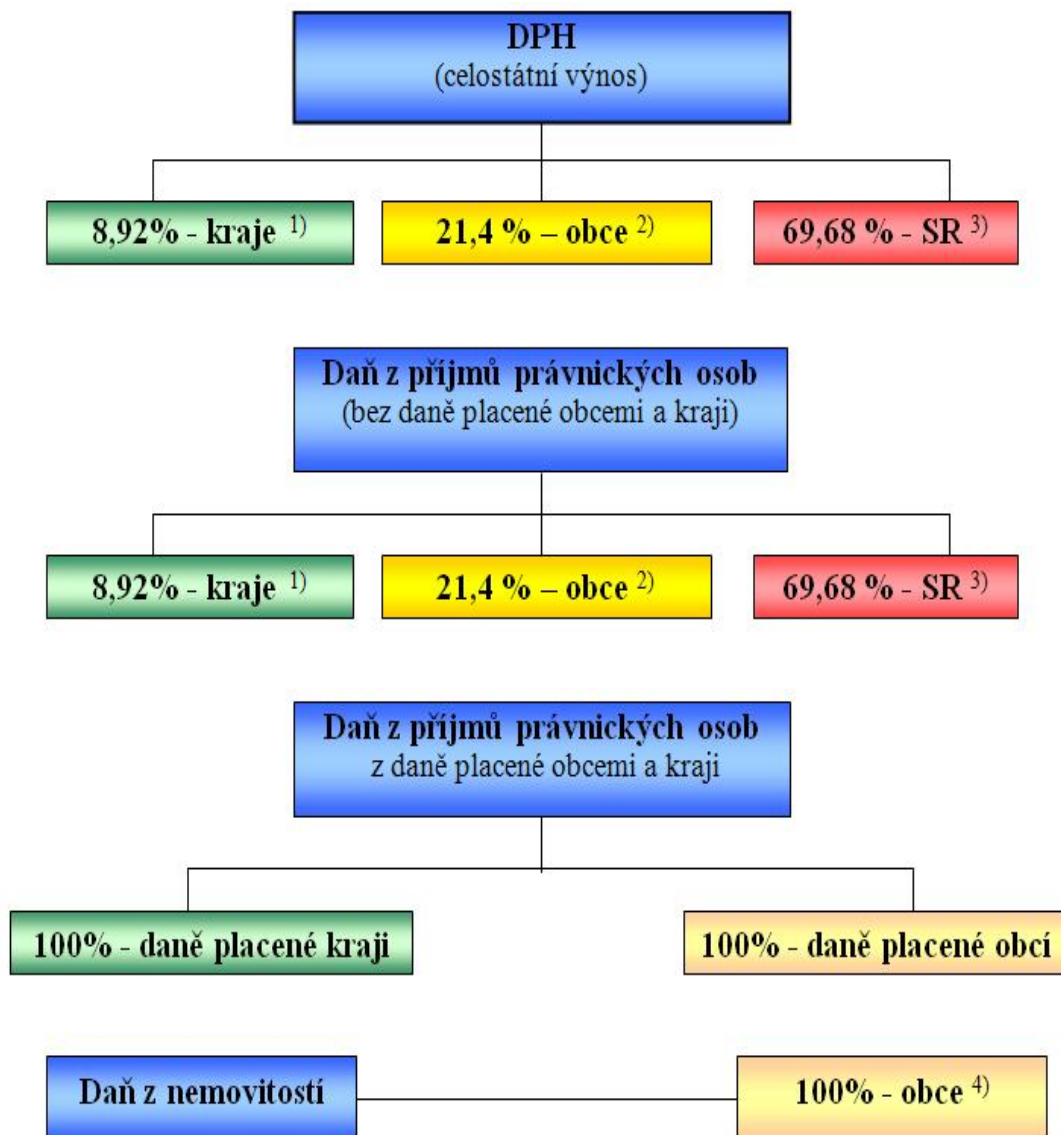
- a) V případě transferu finančních prostředků EU a souvisejících transferů je nutné, aby kód atributu ZDROJ zůstal nezměněn po celý průběh tohoto transferu mezi jeho jednotlivými úrovněmi.
- b) Prostředky EU kód 5 zahrnují financování z rozpočtu EU i jejich předfinancování z veřejných rozpočtů.
- c) Kód 6 a 7 používají kapitoly státního rozpočtu a státní fondy, protože jsou schopny odlišit předfinancování. Součet údajů s kódy 6 a 7 bude zajištěn automatizovaně a bude označen kódem 5. Kód 5 používají územní samosprávné celky a regionální rady.

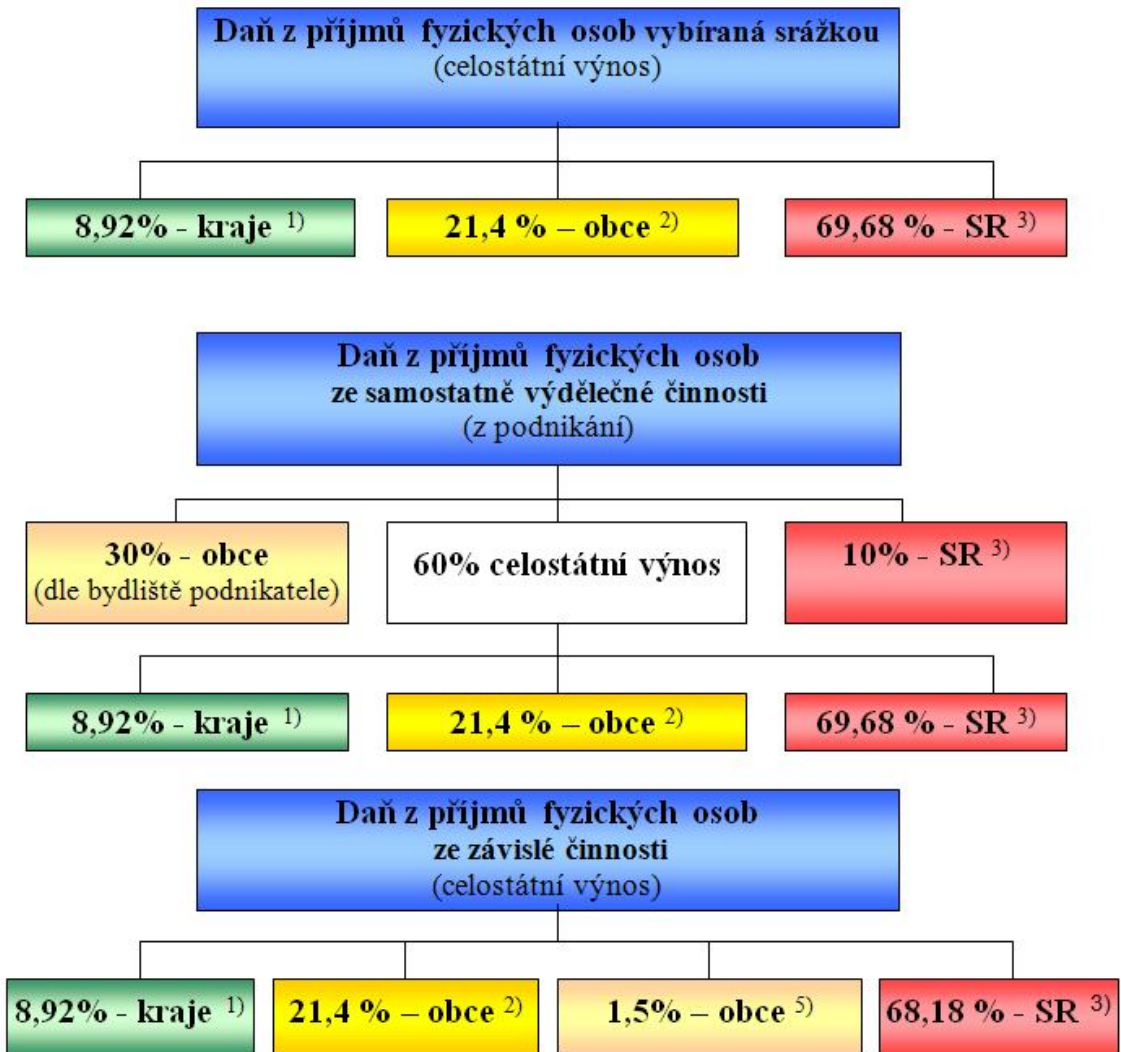
20. Část XII. Výdaje spolufinancované z rozpočtu EU a související výdaje v členění podle nástroje a zdroje financování

V části XII. jsou sledovány výdaje spolufinancované z rozpočtu EU a související výdaje. Výše uvedené rozpočtové výdaje s údaji schváleného rozpočtu, rozpočtu po změnách a výsledku od počátku roku se vykazují v členění podle položek druhového třídění a podle paragrafů odvětvového třídění platné rozpočtové skladby, dále v členění podle nástroje a zdroje financování, a to podle odpovídajících kódů číselníku atributu NÁSTROJ a číselníku atributu ZDROJ uvedených v bodě 19.

Příloha P2: Obce, města a městyse nad 1 000 obyvatel

1	Brumov-Bylnice	5 905
2	Březnice	1 200
3	Fryšták	3 656
4	Halenkovice	1 800
5	Hvozdná	1 143
6	Luhačovice	5 368
7	Lukov	1 749
8	Napajedla	7 528
9	Nedašov	1 407
10	Otrokovice	18 538
11	Pozlovice	1 168
12	Slavičín	6 916
13	Slušovice	2 973
14	Spytihněv	1 733
15	Štítná nad Vláří-Popov	2 303
16	Tečovice	1 311
17	Tlumačov	2 508
18	Trnava	1 150
19	Újezd	1 214
20	Valašské Klobouky	5 139
21	Vizovice	4 636
22	Vlachovice	1 512
23	Všemina	1 118
24	Zádveřice-Raková	1 347
25	Zlín	75 860
26	Želechovice nad Dřevnicí	1 943
27	Žlutava	1 096

Příloha P3: Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od 1. 1. 2008Schéma rozdělení rozpočtového určení daní od 1. 1. 2008

¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, v platném znění.

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě: kritéria výměry katastrálních území obce, prostého počtu obyvatel v obci a na základě násobků postupných přechodů.

³⁾ Příjmy státního rozpočtu.

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí: příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci. [18]

Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů

k zákonu č. 243/2000 Sb.

ve znění zákona č. 377/2007 Sb.

Obce s počtem obyvatel od - do obyvatel	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0 - 300	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
301 - 5 000	1,0640	300 + 1,0640 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 300
5 001 - 30 000	1,3872	5 300,8 + 1,3872 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 5 000
.		
30 001 - a více	1,7629	39 980,8 + 1,7629 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000
.		
.		

[11]

Příloha P3: Dotazník – dotazníkové šetření v analýze financování obcí**PŘÍLOHA 2 - Dotazník pro vybrané obce**

/správnou odpověď označte x /

Název a kód okresu:	<input type="text"/>
Kód obce:	<input type="text"/>
IČO:	<input type="text"/>
Název obce:	<input type="text"/>
Počet obyvatel k 31.12. 2007:	<input type="text"/>

Při vyplňování dotazníků, prosím, vyjděte z údajů za r. 2007

1) Uveďte převažující funkce Vaší obce v regionálním systému osídlení: (Můžete zaškrtnout nejvíce 2 funkce. Vyznačte, prosím, váhu vybraných funkcí číslem 1-2, (2 je silnější).	
a) zemědělská,	<input type="text"/>
b) průmyslová,	<input type="text"/>
c) těžební,	<input type="text"/>
d) obytná,	<input type="text"/>
e) rekreační,	<input type="text"/>
f) sociální služby,	<input type="text"/>
g) cestovní ruch a lázeňství,	<input type="text"/>
h) správní a administrativní,	<input type="text"/>
i) jiné funkce (prosím, vyplňte):	<input type="text"/>

2) Vaše obec je z hlediska výkonu státní správy:

- a) obec s rozšířenou působností
- b) pověřený obecní úřad
- c) stavební úřad
- d) matrika
- e) základní rozsah státní správy

3) V rámci přenesené působnosti prosím uveďte

- a) počet zaměstnanců na úřadu obce celkem
- b) počet úvazků – celkem
- c) počet zaměstnanců vykonávajících přenesenou působnost
- d) podíl úvazků (přepočtených) pro přenesenou působnost

4) Které z níže uvedených služeb a aktivit kapacitně a časově nejvíce zatěžují Vaši obec? (Můžete zaškrtnout i více položek najednou, nejvíce však 4. Vyznačte, prosím, váhu vybraných položek číslem 1-4, 4 představuje největší váhu)	
a) provoz a údržba budov jeslí, mateřských škol, pokud nejsou součástí ZŠ	
b) provoz a údržba budov základních škol,	
c) provoz zařízení sociálních služeb v majetku obce,	
d) provoz technických služeb v majetku obce,	
e) veřejná doprava	
f) obecní byty,	
g) místní komunikace,	
h) zdravotnictví,	
i) kulturní zařízení v majetku obce,	
j) ZOO, botanické zahrady apod.,	
k) sportovní zařízení,	
l) obecní podniky,	
m) městská policie a prevence kriminality,	
n) odpadové hospodářství, včetně třídění,	
o) životní prostředí,	
p) hasiči,	
q) obnova a údržba kulturních památek,	
r) jiné – prosím, uveďte, které:	

5) Občanská vybavenost - uveďte, prosím, pokud je ve správě obce a rámcově odhadněte.

Označte x odpovídající formu financování:

	ano	ne	počet zařízení	počet žáků	přímé výdaje z rozp. obce	Forma financování	
						dotace	spolufinancování soukr. sektorem
a) jesle							
b) mateřská škola, pokud není součástí ZŠ							
c) základní škola							
d) základní umělecká škola							
e) ordinace v budově obce (pro dospělé, dětská, zubní aj.)							
f) poliklinika							
g) nemocnice							
h) domov důchodců							
i) dům s pečovatelskou službou, penzion pro seniory apod.							
j) jiná sociální zařízení (azylový dům, dům na půl cesty apod.)							

- l) kino, pokud je samostatné
- m) divadlo
- n) knihovna
- o) galerie a výstavní sítě
- p) muzeum
- q) tělovýchovná zařízení (krytá – např. bazén, zimní stadion)
- r) hřiště a jiná nekrytá sportoviště
- s) obecní byty
- t) požární zbrojnice
- u) památková zóna nebo rezervace
- v) jiné významné kulturní památky
- w) komunální podniky (příspěvkové organizace, akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným), které hospodaří mimo rozpočet obce, prosím uveďte je a specifikujte oblast podnikání:

x) jiné, např. obřadní sítě :

6) Technická vybavenost - uveďte, prosím, pokud je ve správě obce nebo se obec podílí na financování. Prosím, rámcově odhadněte kvantitativní ukazatele, označte x odpovídající formu financování:

	ano	ne	podíl napojených obyvatel	přímé výdaje z rozpočtu obce	dotace	spolufinancování soukr. sektorem
a) plynofikace						
b) veřejný vodovod						
c) kanalizace						
d) čistírna odpadních vod						
e) Je kapacita ČOV dostačující?						

Odpadové hospodářství	ano	ne	počet	přímé výdaje z rozpočtu obce	dotace	spolufinancování soukr. sektorem
f) tříděné odpadové hospodářství						
g) obecní skládka						
h) černá skládka						
i) odvoz na skládku mimo obec						

Doprava	ano	ne	počet linek	přímé výdaje z rozpočtu obce	dotace	spolufinancování soukr. sektorem
j) obec je obsluhována regionál. autobusovou dopravou, vč. příměstské						
k) MHD – autobus						
l) MHD – tramvaj						
n) regionální železniční						

doprava						
	ano	ne	plocha	Forma financování		
				přímé výdaje z rozpočtu obce	dotace	spolufinancování soukr. sektorem
o) veřejné parkoviště						
p) parky a veřejná zeleň						
	ano	ne	Plocha/ % obsazení	Forma financování		
				přímé výdaje z rozpočtu obce	dotace	spolufinancování soukr. sektorem
q) průmyslová zóna						
	délka v km		% ve stavu dobrém	Forma financování		
				přímé výdaje z rozpočtu obce	dotace	spolufinancování soukr. sektorem
r) místní komunikace						
s) chodníky						
t) osvětlení						

7) Kolik osob dojíždí denně do Vaší obce (stačí kvalifikovaný odhad):	
a) za práci:	
b) za vzděláním:	
c) za rekreaci (lyžaři, turisté apod.)	
d) za jiným účelem (služby, kultura, nákupy atd.):	
8) Kolik osob vyjíždí denně z Vaší obce (stačí kvalifikovaný odhad):	
a) za práci:	
b) za vzděláním:	
c) za jiným účelem (služby, kultura, nákupy atd.):	

9) Charakterizujte spádový obvod Vaší obce – administrativní obvod:

- a) počet obyvatel (případně kvalifikovaný odhad)
b) počet obcí

ano ne

10) Je podle Vašeho názoru vliv obcí spádového obvodu na běžné výdaje Vašeho rozpočtu významný?

11) Pokud ano, ohodnoťte význam vlivu podle stupnice: 1 – minimální vliv, 2 – střední vliv, 3 – velký vliv, 4 – maximální vliv a upřesněte, o jaké výdaje se jedná.

12) Je podle Vašeho názoru vliv obcí spádového obvodu na kapitálové výdaje Vašeho rozpočtu významný?

13) Pokud ano, ohodnoťte význam vlivu podle stupnice: 1 – minimální vliv, 2 – střední vliv, 3 – z větší části, 4 – maximální vliv a upřesněte, o jaké výdaje se jedná.

14) Charakterizujte spádovost Vaší obce danou historickými vazbami a zvyklostmi, pokud se liší od administrativního spádového obvodu:

- a) počet obyvatel (případně kvalifikovaný odhad)
b) počet obcí – vyjmenujte:

ano **ne**

15) Je podle Vašeho názoru vliv spádovosti obyvatel z okolních obcí na běžné výdaje Vašeho rozpočtu významný?

16) Pokud ano, ohodnoťte význam vlivu podle stupnice: 1 – minimální vliv, 2 – střední vliv, 3 – z větší části, 4 – maximální vliv a upřesněte, o jaké výdaje se jedná.

17) Je podle Vašeho názoru vliv spádovosti obyvatel z okolních obcí na kapitálové výdaje Vašeho rozpočtu významný?

18) Pokud ano, ohodnoťte význam vlivu podle stupnice: 1 – minimální vliv, 2 – střední vliv, 3 – z větší části, 4 – maximální vliv a upřesněte, o jaké výdaje se jedná.

19) Uveďte hlavní poskytované služby (v samosprávné působnosti) pro sousední obce (např. MŠ, ZŠ, ZUŠ, městská policie, řešení přestupků atd.).
Uveďte prosím, rámcově výčet služeb a seřaďte je podle finanční náročnosti:

20) Které služby v samosprávné působnosti vykonávají jiné obce pro Vaši obec nebo Vaše občany? (např. MŠ, ZŠ, ZUŠ, městská policie, řešení přestupků atd.) Prosím vypište.

21) Jakou část administrativy Vaší obce (kvalifikovaný odhad v %) využívají dojíždějící obyvatelé ze spádových obcí:

22) Uveďte prosím alespoň odhadem počet:

- a) denních obyvatel obce bez trvalého bydliště v obci
- b) sezónních obyvatel obce (chataři, chalupáři) bez trvalého bydliště v obci

ano **ne**

23) Je vliv sezónních obyvatel na běžné výdaje Vašeho rozpočtu významný?

24) Pokud ano, ohodnoťte význam vlivu podle stupnice: 1 – minimální vliv, 2 – střední vliv, 3 – z větší části, 4 – maximální vliv a upřesněte, o jaké výdaje se jedná.

25) Je vliv sezónních obyvatel na kapitálové výdaje Vašeho rozpočtu významný?

26) Pokud ano, ohodnoťte význam vlivu podle stupnice: 1 – minimální vliv, 2 – střední vliv, 3 – z větší části, 4 – maximální vliv a upřesněte, o jaké výdaje se jedná.

27) Firmy v obci (podle počtu zaměstnanců) - uveďte prosím počet firem (příp. kvalifikovaný odhad):	
a) drobných (0-9 zaměstnanců),	
b) malých (10-49 zaměstnanců),	
c) středních (50-249 zaměstnanců),	
d) velkých (250+ zaměstnanců),	
e) Můžete uvést nejvýznamnější zaměstnavatele v obci a rámcově počet jejich pracovníků?	

ano ne

28) Projevuje se na objemu a struktuře výdajů obce nadmořská výška?

29) Pokud ano, napište, prosím, jakým způsobem se nadmořská výška projevuje. Ohodnoťte význam vlivu podle stupnice: 1 – minimální vliv, 2 – střední vliv, 3 – z větší části, 4 – maximální vliv.

30) Domníváte se, že ve struktuře výdajů jsou určité výdaje, které jsou specifické právě pro Vaši obec?

31) Pokud ano, uveďte které výdaje to jsou.

ano ne

32) Máte zpracovaný program rozvoje obce nebo jiný strategický rozvojový dokument?

33) Máte v návaznosti na program rozvoje zpracovaný rozpočtový výhled:

a) tříletý,

- b) pětiletý,
- c) více než pětiletý.

34) Máte zpracovaný výhled potřebných investic:

- a) tříletý,
- b) pětiletý,
- c) více než pětiletý.

35) Máte zpracovaný výhled odprodeje majetku:

- a) tříletý,
- b) pětiletý,
- c) více než pětiletý.

36) Máte naplánovány bankovní půjčky, úvěry, komunální obligace:

- a) na tři roky,
- b) na pět let,
- c) více než na pět let.

37) Uveďte, prosím, nejdůležitější priority sociálně ekonomického rozvoje Vaší obce:

38) Údaje o osobě zodpovědné za vyplnění dotazníku	
a) věk	
b) pohlaví	
c) nejvyšší dosažené vzdělání	
d) obor vzdělání: humanitní	
ekonomický	
právní	
technický	
přírodovědný	